

İDÜŞÜNƏN İNSAN

№ 37 - Mart 2015 2 AZN

ƏN QƏDİM MAĞARALARDAKI İNCƏSƏNƏT NÜMUNƏLƏRİ:

RƏNGLİ GÖRÜNTÜ, 3D EFFEKTLƏR,
DƏRİNLİK HİSSİ, QABARTMALAR VƏ
ASTRONOMİYA XƏRİTƏLƏRİ

■ Lasko
mağaralarında
16.500 illik
astronomiya xəritələri

■ Mağaralarda
inkişaf etmiş incəsənət

Mağara ■
rəsmlərindəki üstün
boya texnikası

Şimali Afrikada ■
qayada qabartmalar və
qaya üstü rəsmlər
təkamülçüləri
heyratə gətirir

ELMDƏ ƏN BÖYÜK SAXTAKARLIQ

HEKKEİN SAXTA RƏSİMLƏRİ

HƏQİQİ RÜŞEYM ŞƏKİLLƏRİ

Ernst Hekkel tərəfindən irəli sürülən Rekapitulyasiya nəzəriyyəsinə əsasən, canlı rüşeymləri inkişaf prosesi ərzində "əcdadlarının" keçirdiyi təkamül prosesini təkrarlayır. Məsələn, insan rüşeyminin ana bətnindəki inkişafı ərzində rüşeym əvvəlcə balıq, sonra sürünən xüsusiyyətləri göstərir, ən sonda insana çevrildiyi irəli sürülür.

Halbuki, sonrakı illərdə bu nəzəriyyənin tamamilə təxəyyül məhsulu olan bir ssenari olduğu məlum olmuşdur. Məsələnin daha da maraqlı cəhəti isə Ernst Hekkelin, əslində, ortaya atdığı Rekapitulyasiya nəzəriyyəsinə dəstəkləmək üçün rəsm saxtakarlıqları etməsidir. Hekkel balıq və insan rüşeymlərini bir-birinə bənzətmək üçün saxta rəsmlər çəkmişdir. Bu saxtakarlığın aşkar olunmasından sonra özünü müdafiə etmək üçün dediyi sözlər isə digər təkamülçülərin də buna bənzər saxtakarlıqlar etdiyini bildirməkdən ibarət idi.

Science "Elm" jurnalı; 5 sentyabr 1997

Haeckel's Embryos: Fraud Rediscovered

Generations of biology students may have been misled by a famous set of drawings of embryos published 123 years ago by the German biologist Ernst Haeckel. They show vertebrate embryos of different animals passing through identical stages of development. But the impression they give, that the embryos are exactly alike, is wrong, says Michael Richardson, an embryologist at St. George's Hospital Medical School in London. He hopes once and for all to discredit Haeckel's work, first found to be flawed more than a century ago.

Richardson had long held doubts about Haeckel's drawings because they didn't square with his understanding of the rates at which fish, reptiles, birds, and mammals develop their distinctive features. This news might not have been so shocking to Haeckel's peers in Germany a century ago. They got Haeckel to admit that he relied on memory and used artistic license in preparing his drawings, says Scott Gilbert, a developmental biologist at Swarthmore College in Pennsylvania. But Haeckel's confession got lost after his drawings were subsequently used as a 1901 book called *Darwin and After* Darwin and reproduced widely in English-language biology texts. The flaws in Haeckel's work have now faced new in part because recent discoveries showing that many species share developmental genes have renewed interest in comparative developmental biology. And while some researchers—following Haeckel's lead—like to emphasize the similarities among species, Richardson thinks making the contrasts may be more enlightening. Gilbert agrees: "There is more variation in vertebrate embryos than had been assumed." For that reason, he adds, "the Richardson paper does a great service to developmental biology."

—Elizabeth Pennisi

Məşhur "Science" jurnalında yayımlanan məqaləyə əsasən, Hekkel təkcə orqanlar əlavə etmək və ya çıxarmaqla kifayətlənməmiş, eyni zamanda müxtəlif növləri bir-birlərinə bənzər göstərmək üçün ölçüləri ilə də oynamış, bəzən rüşeymləri həqiqi ölçülərindən on dəfə fərqli göstərmişdir. Nəticədə, Hekkelin rəsmlərinin biologiyadakı ən böyük saxtakarlıqlardan biri olduğu məlum olmuşdur.

32 ÜZ QABIĞI MÖVZUSU

Mağaralarda inkişaf etmiş İNCƏSƏNƏT

12

Müdafiə
sistemimizdə
fəal
orqanlarımız

28

Dünyanı
bürüyən
simmetrik və
estetik forma:
Kristal

52

İnsanla
meymunun
eyni əcdaddan
yaranması
barədə hekayələr
hansılardır?

► içindəkilər

- 6 Hüceyrələrin əyləncəli həyatı
- 16 "Gözü düşünmək məni nəzəriyyəmdən soyutdu!"
- 18 Kembri dövrü
- 22 Bitkilərin qida dəyərini hesablayan şimal maralları
- 24 Bəlkə hal-hazırda yuxudasınız?
- 40 Fosillər təkamülü təkzib edir
- 50 Arılar polyarizə işığı görmə qabiliyyətlərindən qida tapmaq üçün istifadə edirlər
- 56 Təkamül nəzəriyyəsini təkzib edən orqan : Appendiks
- 60 Hansı çiçəklərdən nektar topladığını xatırlayan kolibrilər
- 62 Nebraska adamı saxtakarlığı
- 64 Bakteriyaların ağılı

DÜŞÜNƏN İNSAN - Elmi-kütləvi, mənəvi-psixoloji jurnal
Mart 2015; № 37

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində
qeydiyyatdan keçmişdir. Reyestr № 3418

Təsisçi və redaktor: Ziya Kazumov ;Telefon: (077) 381 61 91

E-mail: info@dusuneninsan.net; www.dusuneninsan.net

Ünvan: AZ1000 Abonent qutusu 35,Bakı, Azərbaycan

Çapa imzalanma tarixi:

Tiraj: 300

Qiyməti: 2 manat

Düşünən insan bir rəsm əsərinin
rəssamının olduğunu ilk baxdığı anda
anladığı kimi, ətrafındakı rəngarəng, par-
laq, simmetrik və çox estetik mühitin bir
Yaradanı olduğunu da anlayar.

*"Müasir cəmiyyət quruculuğunu təmin
edən əsas amil kimi elmin inkişafı bu
gün də müstəqil Azərbaycanın dövlət
siyasətinin prioritet sahələrindəndir."*

*Alimlərin I Qurultayının
iştirakçılarna ünvanlanan təbrik məktubundan.*

İlham Əliyev

Elmī-texnolojī

CERN-də iki sub-atom zərrəcik kəşf edilib

Böyük Hadron Toqquşdurucusu vasitəsilə keçirilən təcrübələrdə kəşf edilən sub-atom zərrəciklər böyük qüvvənin birləşdirdiyi üç zərrəcikdən ibarət bariondan təşkil olunmuşdur.

CERN-dən verilən açıqlamada bu kəşfin dünyanın əmələ gəlməsi zamanı baş verən proseslərin necə baş verdiyini aydınlaşdıracağı bildirilib.

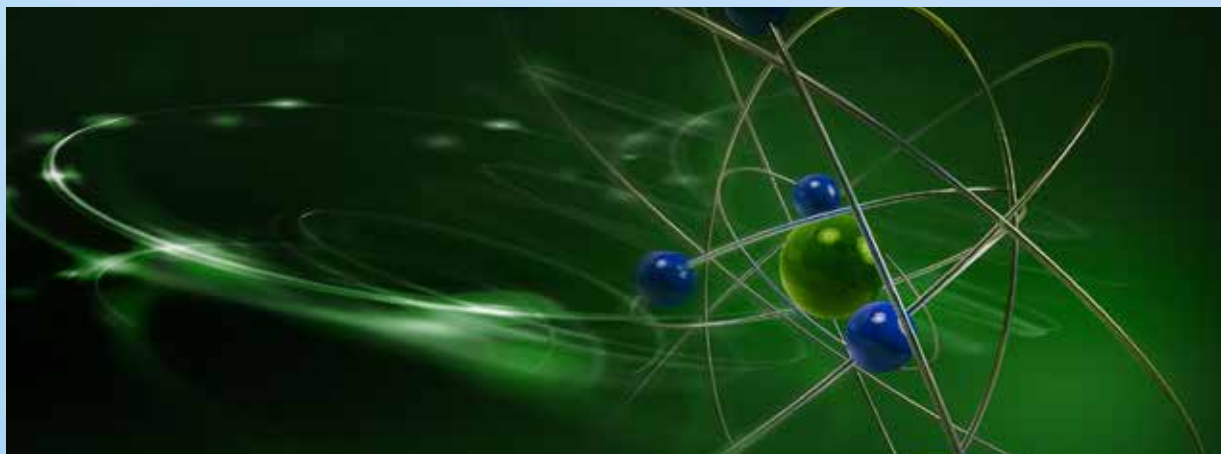
CERN-in nəzdindəki LPNHE Laboratoriyasında çalışan Metyu Çarlz "birini tapmağa çalışarkən, ikisini kəşf etdik," deyib.

Kəşf edilən yeni zərrəciklərin 14 milyard il

əvvəl kainatın əmələ gəlməsinə səbəb olan Böyük Partlayış mühitini formalaşdıran 10 milyard dollar dəyərindəki təcrübə zamanı 27 km-lik tuneldə bir-birləri ilə toqquşdurulan protonlardan 6 dəfə ağır olduğu müəyyən edilib.

Tədqiqatın nəticələri "Physical Review Letters" jurnalında dərc olunacaq.

Böyük Hadron Toqquşdurucusu vasitəsilə daha əvvəl də zərrəciklərə kütlə verdiyi zənn edilən və Hiqs bozonu adlanan sub-atom zərrəcik kəşf edilmişdi. Tanrı zərrəciyi də adlanan Hiqs bozonunun kəşfi keçən il belçikalı fizik Fransua Enqlert ilə ingilis elm adamı Piter Hiqsə Nobel mükafatı qazandırmışdı.

Xəbərlər

Asfaltı təmir edən beton icad edilib

İngiltərədə Kembric, Bat və Kardif universitetlərinin ortaqlıq fəaliyyəti ilə öz-özünü təmir edən beton icad edilib.

Tərkibində xüsusi bakteriya növü olan betonndan hazırlanacaq asfaltlar yollarda tədricən

əmələ gələn çatları təmir edərək öz-özünü yeniləyə biləcək.

Betona qarışdırılan xüsusi bakteriya yağış suyu ilə birləşdikdə əhəngdaşına çevrilir və asfaltta əmələ gələn boşluqları doldurur.

Bu maddənin daha da təkmilləşdirilib inşaat sahəsində istifadə edilməsi nəzərdə tutulur.

Planet formalaşmasının ən dəqiq fotosəkili çəkilib

"Alma" radioteleskopu körpə ulduzun ətrafında əmələ gələn planetlərin indiyə qədərki ən dəqiq görüntüsünü çəkib.

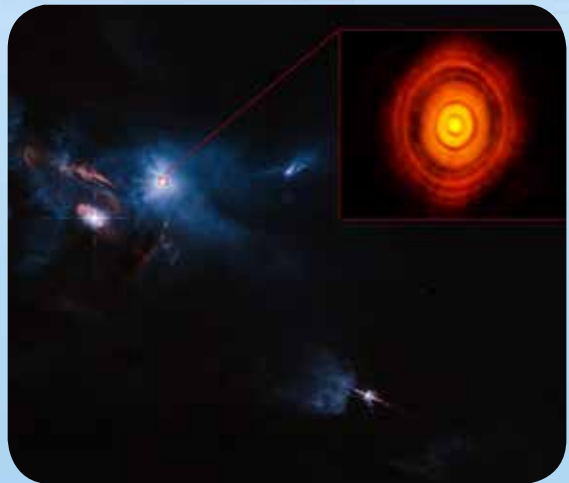
BBC-nin verdiyi xəbəərə əsasən, teleskopun çəkdiyi fotosəkildə hələ bir milyon yaşı olmayan, Buğa bürcündə yerləşən "HL Tau" ulduzunu əhatə edən böyük toz və qaz bulundakı tünd halqa formasındakı boşluqları orbitdəki körpə planetlər əmələ gətirir.

Yer kürəsindən 450 işıq ili uzaqlıqda, mərkəzi "HL Tau" ulduzu olan bu proses "Alma" radioteleskopunun yeni yüksək meqapikselli xüsusiyyətləri sayəsində görüntülənib.

Elm adamları teleskopun yeni xüsusiyyətlərini sınaqdan keçirərkən antenaların "HL Tau"ya

istiqamətlənib və planetlərin formalaşma prosesini çox təfərrüatlı şəkildə izləyiblər.

Oksford Universitetində astrofizik Apracita Verma görüntünü qeyri-adi səciyyəyləndirib.

HÜCEYRƏNİN ƏYLƏNCƏLİ HƏYATI

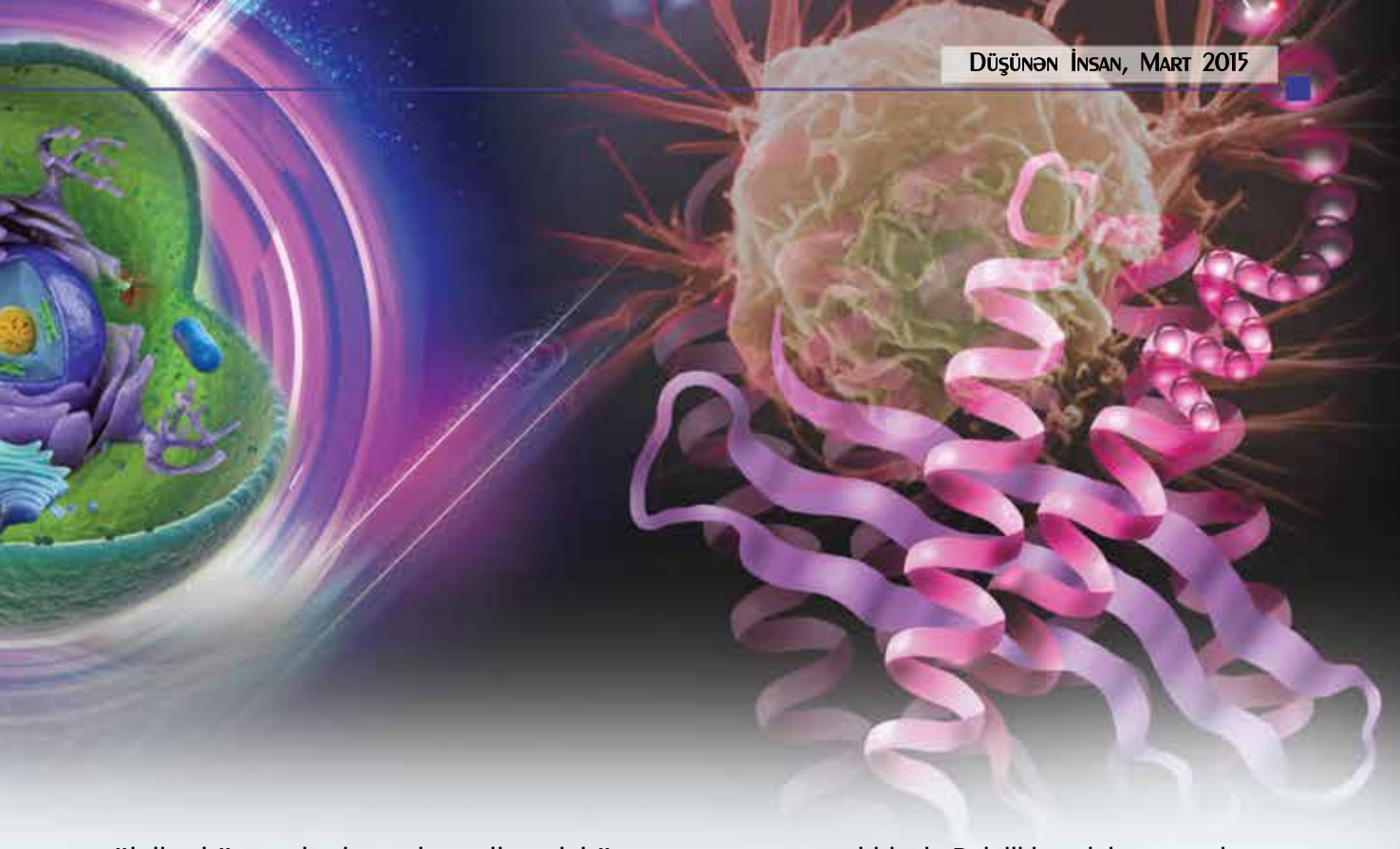
Bədənimizin hər nöqtəsində kiçik, ancaq kiçik olduğu qədər kompleks həyat yaşayan hüceyrələr var. Kiçikliyinə baxmayaraq, hüceyrə insanın həyatının davam etməsini təmin edən əsas quruluş vahididir. Hüceyrələr həyati funksiyaları yerinə yetirərkən bir-biri ilə uyğunluq içində işləyirlər. Bəs uyğunluq içində işləyərkən relslərdə sürətini artırıdqlarını, rəqs etdiklərini, akrobatik hərəkətlər etdiklərini və bayraq yarışına girdiklərini bilirdinizmi?

Elm dünyasının ortaq qənaəti ilə insanın bu günə qədər qarşılaşdığı ən kompleks sistem ünvanını qoruyan hüceyrədə hələ kəşf edilməmiş çoxlu sirlər yatır və hüceyrə Allah'ın yaratma sənətinin, üstün ağıllının ən böyük dəlillərindən birini təşkil edir. Hüceyrənin həyata keçirdiyi kompleks prosesləri və bir-birini yoxlayan mükəmməl nəzarət mexanizmlərini tədqiq edən təkamül

nəzəriyyəsinin müdafiəçiləri də məşhur rus təkamülçü A.İ.Oparinin: "Təəssüf ki, hüceyrənin əmələ gəlməsi təkamül nəzəriyyəsinin ən qaranlıq nöqtəsini təşkil edir"(A. I. Oparin, Origin of Life, səh.196), -sözləri ilə həmfikirdirlər. Hüceyrələrin ən kiçik hissələrində belə baş verən mükəmməl mütəşəkkillik yaradılış həqiqətini bir daha sübut edir.

Qatar relslərində sürət artıranlar

Zülallar amin turşusu adlanan, karbon, hidrogen, oksigen və azot atomlarından təşkil olunmuş molekulların yan-yana düzülməsi nəticəsində əmələ gəlir. Üçölçülü quruluşlarındakı girinti-çıxıntılar vasitəsilə və ya başqa zülallara, yaxud reseptor molekullara birləşərək hüceyrə daxilində fəaliyyətlərini həyata keçirirlər. Məsələn, motor

zülallar hüceyrələrdə əzələ gərilməsi, hüceyrə bölünməsi, xromosomların hərəkəti, molekulların daşınması kimi yüzlərlə müxtəlif funksiyaları yerinə yetirən heyranedici molekulyar mexanizmlərdir. Həyatı əhəmiyyətə malik olan bu hissəciklərin işində bir çatışmazlıq olsa, böyük bir cihaza bənzəyən insan orqanizmi funksiyasını yerinə yetirə bilməz və məsələn, ürəyimiz işləməz, həyatımız sona çatır.

Relslərdə sürət necə baş verir?

Kimyəvi enerjini mexaniki hərəkətə çevirən miozin adlanan kiçik zülal motorlarını molekulları bir yerdən başqa yere daşıma funksiyasını yerinə yetirən yük qatarlarına bənzətmək olar. Bu qatarın bir ana vaqonu var. Əsas vaqonun arxasında isə bala vaqon yerləşir. Bunlar aktin adlanan spiralvarı zülalın üstündə eynilə rels üstündəki qatar kimi hərəkət edirlər. Ancaq hərəkət zamanı ana vaqon relslərin sonuna çatdıqda dayanır. Arxadakı bala vaqon da daşdığı yükün ağırlığından asılı olaraq yük ağırdirsə yavaş, yüngüldürsə sürətlə hərəkət edərək ana vaqonun arxasınca gedir və relslərin sonuna çatdıqda dayanaraq

ana vaqona birləşir. Beləliklə, relsin sonunda ana və bala vaqon birləşir. Bu birləşmə ilə maddələr lazımi məsafəyə daşınır. Maraqlısı budur ki, gözləri olmayan, haraya gedəcəyini bilməyən ana və bala vaqonlar addımlarını bərabər məsafələrlə və dəqiq ölçü ilə atır, spiralvarı relsin ətrafında fırlanaraq irəliləmək əvəzinə eynilə relsin üstündə hərəkət edən vaqonlar kimi düz xətt boyu yollarına davam edir və yolun sonuna çatdıqda bir-birinə toqquşmadan dayanıb gözləyirlər. Ağılı və şüuru olmayan bu kiçik atomların yükünü istənilən yere çatdırmaq funksiyası, əlbəttə, Allah'ın ilhamı ilə, Onun qoyduğu nizamla baş verir.

Dörtlü rəqs

Bir orqanizmin böyüməsi və inkişaf etməsi, ölən hüceyrələrin əvəzinə yenilərinin gəlməsi və çoxalma hüceyrələrinin əmələ gəlməsi (sperma və yumurta hüceyrələri) bu orqanizmi təşkil edən hüceyrələrin bölünməsi nəticəsində çoxalmaları ilə mümkün olur. Hüceyrənin çoxalması hüceyrənin böyüməsindən asılıdır.

Hüceyrə müəyyən ölçüyə çatdıqda nüvədəki genetik şifrə öz-özünün sürətini çıxardır və beləcə,

yni bala huceyrə
üçün lazım olan DNT
sintezlənmiş olur.

Nüvədəki xromosomlar
özlərinin sürətini çıxardarkən bir mərhələdən
keçirlər ki, bu mərhələni dörd nəfərlik rəqs qrupunun
səhnədəki estetik rəqsinə bənzətmək olar.

DNT-nin sürətinin çıxarılması prosesi insanı
heyran edəcək qədər qüsursuz mütəşəkkillik və
nizamla baş verir.

Dörtlü rəqs necə başlayır?

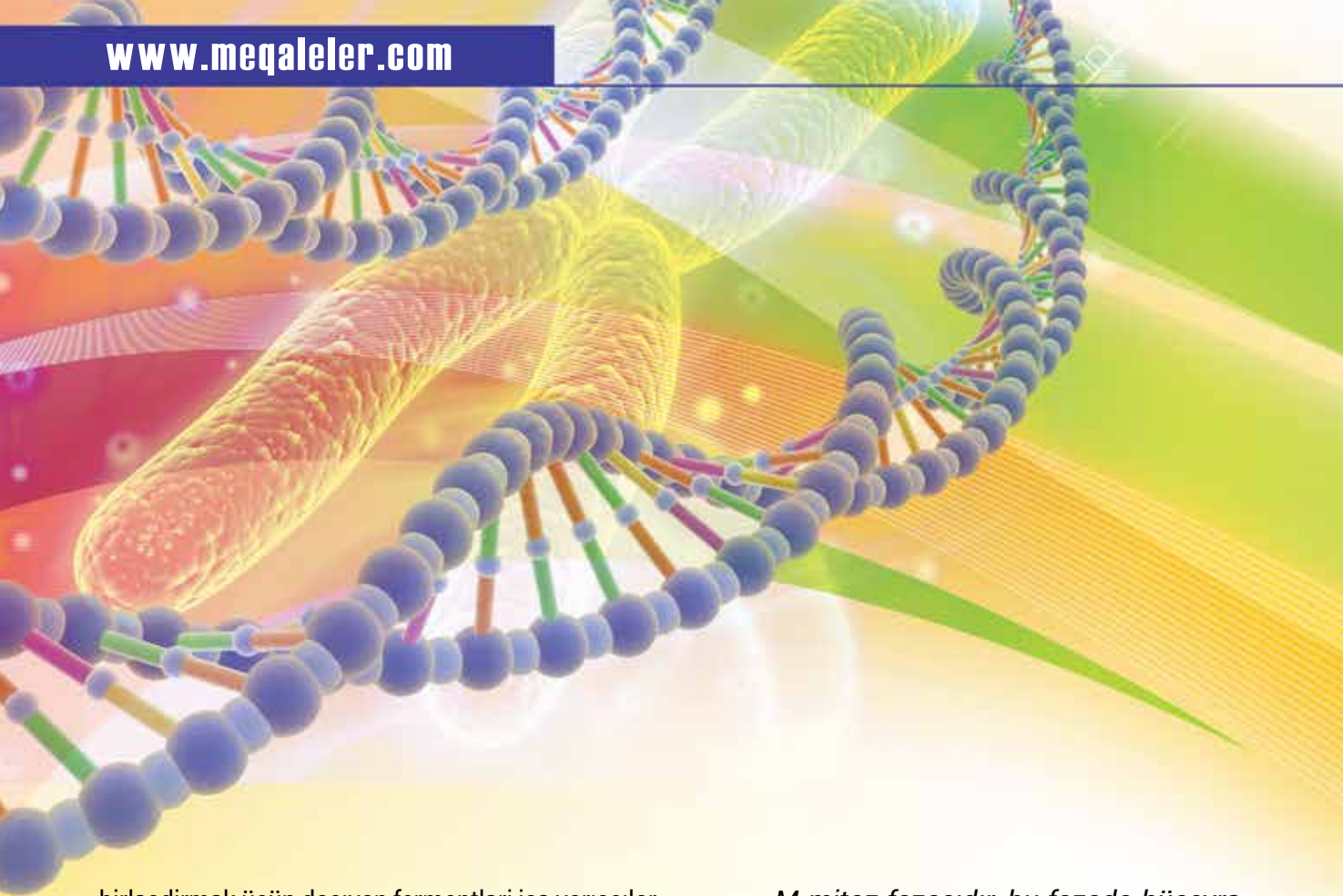
Məlum olduğu kimi, xromosom X formasında
olur. X-in hər çıxıntısı isə bir qol kimidir. X-in
ortası qolların bir-birinə birləşdiyi mərkəzdir.
Xromosomlar hüceyrənin bir ucundan digər ucuna

gərilmiş ipliklərdən ibarət yerdə rəqs edirlər. X
uclarından (telomer) və ya ortasından (sentromer)
bu ipliklərdən yapışmış kəndirbaza bənzəyir.
Xromosomlar bu ipliklərdən hüceyrənin ortasında
olduqda yapışırlar. Ancaq aralarında gen dəyişikliyi
etdikdən sonra əmələ gələn iki yeni hüceyrədə
bərabər miqdarda xromosom olması üçün
xromosomlar hüceyrənin iki ayrı ucuna getməlidirlər.
Qütbləşmə və ya polyarizasiya adlanan bu proses
zamanı ipliklərdən yapışmış xromosomlar qütblərə
doğru çəkilərkən ipliklərdən bir növ kəmənd kimi
istifadə edən akrobat rəqqaslara bənzəyirlər. Bəs
sadəcə əyləncə olsun deyə, hüceyrədə bu qədər
böyük mütəşəkkillik ola bilərmi? Əlbəttə, xeyr. Çünki
bu şüursuz varlıqların rəqsi zamanı qüsursuz iş
bölgüsü, intizamlı, ağıllı proseslər nəticəsində
DNT-nin, yəni bizi biz edən bütün informasiyaların

toplandığı arxivin xətasız və tam şəkildə surəti çıxarılır. Əlbəttə, burada düşündürən suallar var. Rəqs yoldaşları öz yerlərini və geriyə dönüş yollarını necə tapırlar? Hüceyrə bölünərkən fiziki yolla açılan xromosomlar necə olur ki bala hüceyrədə dərhal əvvəlki vəziyyətə qayıdırlar və hüceyrə bu qətiyyətli davranışını pozmur? Əlbəttə, bu sualların cavabı var: bu məlumatlar onlara öyrədilmişdir. Allah yaratdığı bu kiçik varlıqlara funksiyalarını ilham etmişdir və hər biri öz vəzifəsini bilir.

Bayraq yarışı

Hüceyrənin ən əsas quruluş vahidi olan zülallar bəzən müxtəlif səbəblərdən zədələnilirlər. Zülalın zədələnməsi isə canlı həyatı üçün risklidir. Ancaq Allah ubikvitin adlı kiçik zülal yaradaraq bu riskin qarşısını alır. Zədələnmiş zülalların ucuna ubikvitin birləşdikdə bu zülallar asanlıqla tanınır və məhv edilirlər. Ubikvitin adlı bu kiçik zülalı bayraq, onu zədələnmiş zülallara

birləşdirmək üçün daşıyan fermentləri isə yarışçılar kimi düşünək. E1, E2, E3 adlanan bu üç ferment ubiquitini yarışdakı bayraq kimi bir-birinə ötürərək heç yerə salmadan və ilişmədən daşıyır. Bayraq qrupların birindən digərinə keçdikdə oyunçu bəzən bayrağı yaxşı tutmaq üçün formasını dəyişir və bu qıvrımlar, bükülmələr sayəsində ferment formasını dəyişən açar kimi hərəkət edir, zəncirdəki növbəti reaksiyanı başlادaraq bayrağı özündən sonrakı bölgəyə təslim edir.

Bayrağı tutma

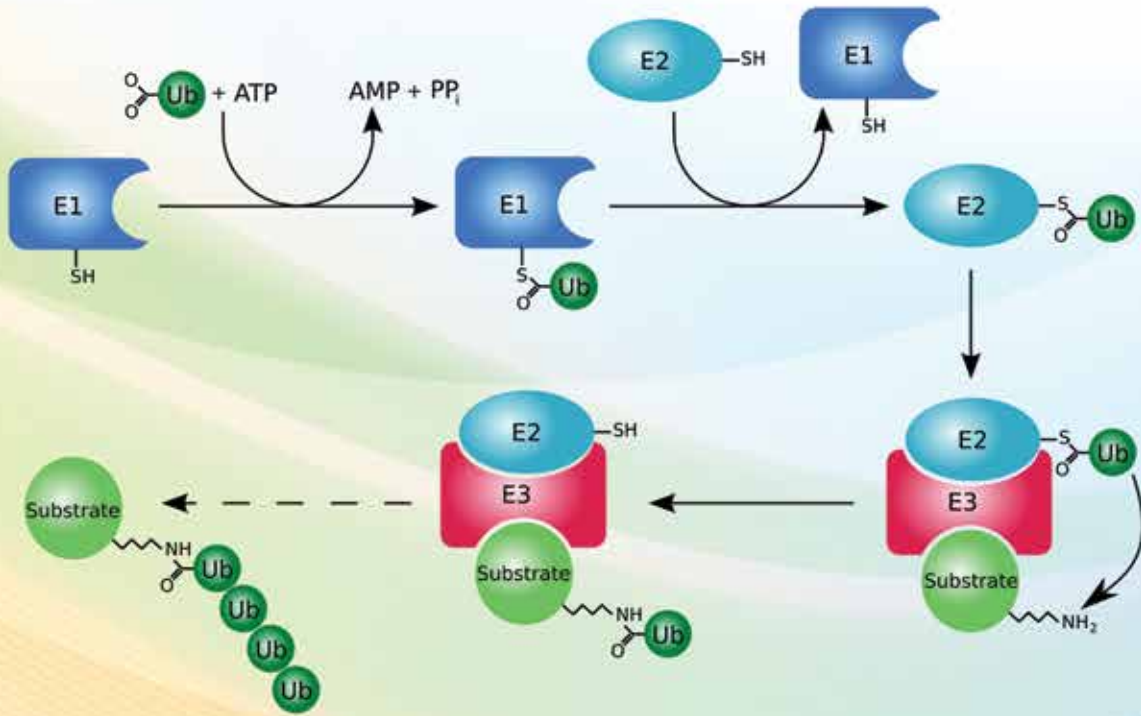
Canlının ən kiçik hissəsi olan hüceyrənin 4 həyat fazası var. Bu fazalar G1, S, G2, M adlanır.

- *Yeni əmələ gəlmiş hüceyrənin DNT-sinin sürətini çıxaracaq qədər böyüməsi üçün keçən mərhələ G1 fazasıdır.*
- *Hüceyrənin DNT-sinin sürətini çıxardığı müddət S fazasıdır.*
- *DNT-nin sintezləndiyi və hüceyrənin bu mərhələdə artıq bölünmədən əvvəl son hazırlığını gördüyü mərhələ G2 fazasıdır.*

- *M mitoz fazasıdır, bu fazada hüceyrə bölünür və iki yeni hüceyrə əmələ gəlir.*

Fazalar arası keçidlər hüceyrə üçün əhəmiyyət daşıyır. Çünki hüceyrə bir fazadan digərinə keçdikdən sonra artıq geriye dönüş yoxdur. Məsələn, yarımçıq material ilə DNT sintezləyə bilməz, mütləq ehtiyacı olan hər şeyi tədarük etməlidir. Mitoz bölünmədən sonra da geriye dönüş yoxdur. Əgər bir hüceyrə mitoz fazaya, yəni bölünməyə hazır olmadan keçərsə, nəticədə, xətalı bölünmə baş verər. Bu zaman hüceyrə bölünmək əvəzinə özünü öldürür (apoptoz).

Bu mərhələlərin impulsları hüceyrə üçün həyati əhəmiyyət daşıyır. Burada siklindən asılı kinaz molekulları hüceyrə daxilində hazırlığın görülməsi üçün lazımi işarələri verən xəbərçilər kimidirlər. Bu molekullar sakit dayanmış zülallara fosfor molekulu birləşdirirlər. Fosforun birləşdiyi zülallarda lampa olduğunu düşünək. Xəbərçi molekul gəlib əlaqədar zülalə fosforu birləşdirdikdə bu lampa yanır. Lampanın yanması nəticəsində digər zülallar siqnalı qəbul edir və hüceyrə fazanı

Ubikvitinləşmə hadisəsinin sxematik şəkli. Yaşıl rənglə işarələnənlər ubikvitindir. E1, E2, E3 fermentləri aralarında bayrağı keçirdirlər. Sonda ucuna bir neçə ubikvitin birləşmiş yaşıl oval forma hüceyrənin içindəki zədələnmiş zülaldır.

dəyişdirəcəyini anlayır. Əlbəttə, burada çox incə detal və mütəşəkillik var və bu nizamı şüursuz hüceyrə edə bilməz. Bu nizam sonsuz ağılın məhsuludur. Bu ağılın sahibi isə Allah'dır.

Hüceyrənin içindəki bütün zərrəciklər: DNT-lər, ribosomlar, mitoxondrilər, fermentlər və hormonlar çox aktiv varlıqlardır və heyfətəməz işləri uğurla həyata keçirirlər. Bizim ağıl adlandırdığımız şeyə, yəni düşünmə, təhlil etmə, qərar vermə kimi qabiliyyətlərə malikdirlər. Ancaq bunlar ardıcıl düzülmüş amin turşularından ibarət kimyəvi zəncirdən başqa bir şey deyil. Görmə, eşitmə, hiss etmə, düşünmə, qərar vermə qabiliyyətindən məhrum olan bu kimyəvi birləşmələr çox ehtişamlı ağıl nümayiş etdirirlər.

MƏNBƏ:

1. <http://creationsafaris.com/crev200701.htm#20070131b>
2. <http://www.sciencedaily.com/releases/2004/09/040901091750.htm>
3. <http://www.microtubule.com/>
4. http://www.nsf.gov/news/mmg/mmg_disp.cfm?med_id=55446&from=mn
5. Meaburn and Misteli, "Nature 445, 379-781 (25 January 2007) | doi:10.1038/445379a.
6. Trempe and Endicott, "Structural biology: Pass the protein," Nature 445, 375-376 (25 January 2007) | doi:10.1038/nature05564.
7. Michael Botchan, "Cell biology: A switch for S phase," Nature 445, 272-274 (18 January 2007) | doi:10.1038/445272a.
8. Ivanov, Tainer and McCannon, "Unraveling the three-metal-ion catalytic mechanism of the DNA repair enzyme endonuclease IV." Proceedings of the National Academy of Sciences USA, doi 10.1073/pnas.0603468104, January 30, 2007, 104:5, pp. 1465-1470.

• **İmmun sistemimiz olmasaydı, həyatımızı davam etdirə bilərdikmi?**

• **Bu sistem bəzi funksiyalarını tam yerinə yetirməsəydi, necə yaşayardıq?**

MÜDAFİƏ SİSTEMİMİZDƏ FƏAL ORQANLARIMIZ

İnsan orqanizminin ən əsas sistemlərindən biri olan immun sistemi həyati əhəmiyyətli funksiya daşıyır. İnsan fərqiə varmasa da, bu sistemin bütün fərdləri eynilə bir ordu kimi onun bədənini qoruyurlar. Bakteriya, virus və digər yad orqanizmlərə qarşı bədənə qoruyan immun hüceyrələrinin qeyri-adi qabiliyyətləri var. Bu hüceyrələrin orqanizmdə müdafiə zamanı göstərdikləri zəka, səy və fədakarlıq nümunələri bunları öyrənən hər insanı heyrləndirəcək.

**Döyüşçü istehsal edən mərkəz:
sümük iliği**

Xirosima və Naqasaki şəhərlərinə atom bombaları atıldıqda radiasiyaya məruz qalan

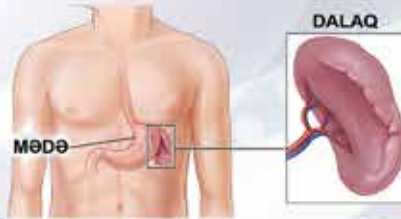
bir çox insan 10-15 gün ərzində daxili qanaxma və yoluxucu xəstəliklərdən öldü. Bu insanlara nə olduğunu anlamaq üçün heyvanlar üzərində keçirilən təcrübələrdə orqanizmin tamamilə radiasiyaya məruz qalması nəticəsində qan hasil edən immun sisteminin əsas hüceyrələrinin öldüyü məlum oldu. Bu isə bədənə qısa müddətdə ölməsi demək idi.

Bu vacib hüceyrələr sümük iliğinde hasil olunurlar. Ancaq bir xüsusa diqqət etmək lazımdır: bu fabrikdə, yəni sümük iliğinde bir-birindən fərqli məhsullar istehsal olunur. Çünki burada əmələ gələn bəzi hüceyrələr faqositoz hasil olunmasında, bəziləri qanın laxtalanmasında, bəziləri isə orqanizmə daxil olan qidaların parçalanmasında rol oynayır. Bu hüceyrələrin funksiyaları kimi, quruluşları da bir-

Çoxfunksiyalı orqan: dalaq

İmmun sistemimizin digər üzvü də dalaqdır. Dalaq qırmızı və ağ olmaqla, iki hissədən təşkil olunub. Ağ hissədə hasil edilən gənc limfositlər, əvvəlcə, qırmızı hissəyə köçür, buradan da qan dövrəsinə qarışırlar. Mədənin yanında yerləşən tünd qırmızı rəngli bu orqan çox mürəkkəb funksiyalar yerinə yetirir.

Dalağın hüceyrə hasil etmə, fagositoz, eritrosit tədarük etmə və immun sistemə kömək kimi mühüm funksiyaları var. Şübhəsiz ki, dalaq da digər orqanlarımız kimi sadəcə ət parçasıdır. Heç bir çatışmazlıq olmadan bütün işləri təşkil edərkən dincəlmədən işləyir. Həqiqətən də dalaq doğulduğu andan etibarən insan üçün işləyir və Allah istədiyi müddət qədər funksiyasını fasiləsiz yerinə yetirir.

birindən fərqlidir.

Diqqət etsək, görərik ki, ortaq məqsədə xidmət edən bir çox müxtəlif hüceyrə üçün orqanizminizdə xüsusi hasilat sistemi qurulub.

Burada təkamül nəzəriyyəsi çıxılmaz vəziyyətə düşür. Çünki təkamül nəzəriyyəsi çoxhüceyrəli orqanizmlərin birhüceyrəli canlılardan təkamül yolu ilə əmələ gəldiyini iddia edir.

Bəs təsadüfən meydana gəlmiş hüceyrələr birləşdikdən sonra necə olur ki, yeni hüceyrələr inşa edərək bir sistemi yoxdan var edirlər? Bu, kərpic anbarında meydana gələn partlayış nəticəsində havaya sovrulan minlərlə kərpicin öz-özlərinə, üst-üstə düşərək bina əmələ gətirməsinə bənzəyir. Habelə, bu binanın içində yeni kərpiclər inşa edən mini fabriklər də əmələ gəlməlidir.

İçimizdəki fakültə: çəngələbənzər vəz

Bioloji cəhətdən təhlil edildikdə, çəngələbənzər vəz (timus) elə bir xüsusiyyəti olmayan adi orqan kimi görünür. Ancaq gördüyü işi nəzərə alsaq, insan orqanizminin bütün həyatı boyu ehtiyacı olan məlumatların bir orqandan digər orqana

ötürülməsinin çəngələbənzər vəzdə baş verdiyini görərik.

Çəngələbənzər vəz limfositlərə bir növ təhsil verir. Bəli, səhv oxumadınız. Çəngələbənzər vəzdə hüceyrələr təhsil alırlar.

Təhsil ancaq zəkaya malik varlıqlara aid məlumat ötürülməsidir. Ancaq burada mühüm cəhət var. Orqanizminizdə təhsili verən bir ət parçası, yəni çəngələbənzər vəzdir, təhsil alan isə kiçik bir hüceyrədir. Yəni hər ikisi şüursuz varlıqlardır.

Çəngələbənzər vəzdə təhsil aldıqdan sonra limfositlər çox mühüm məlumatlara yiyələnirlər. Orqanizmdəki hüceyrələrin antigenlərini tanımağı öyrənirlər. Bu, bir növ orqanizmə aid hüceyrələrin limfositlərə öyrədilməsidir. Nəticədə, hüceyrələr yüklü məlumatla çəngələbənzər vəzi tərk edirlər.

Beləliklə, limfositlər orqanizmdə funksiyalarını yerinə yetirərkən tanıdıqları hüceyrələrə hücum etmirlər. Digər hər hüceyrəyə və yad maddəyə hücum edib məhv edirlər.

Çəngələbənzər vəz uzun illər təkamülçü elm adamları tərəfindən rudiment orqan hesab edilmiş və təkamülə dəlil göstərilmişdi. Halbuki, son illərdə bu orqanın immunitet sistemimizin əsas hissəsi olduğu

məlum olub. Bundan sonra çəngələbənzər vəzin rudiment orqan olduğunu iddia edən təkamülçülər indi bu orqan haqqında tamam fərqli nəzəriyyə irəli sürüblər. Çəngələbənzər vəzin əvvəl olmadığını, yavaş-yavaş təkamül keçirərək meydana gəldiyini iddia edirlər. Çəngələbənzər vəzin digər orqanlardan daha uzun təkamül prosesi keçirdiyini irəli sürürlər. Ancaq çəngələbənzər vəz olmadan və ya tam inkişaf etmədən T hüceyrələri düşməni tanımağı öyrənməz və orqanizmi müdafiə edə bilməz. İmmun sistemi olmayan insan isə həyatını davam etdirə bilməz. Hal-hazırda, sizin bu cümləni oxuya bilməniz belə çəngələbənzər vəzin uzun təkamül prosesi nəticəsində deyil, ilk insandan bəri qüsursuz, tam yaradıldığının dəlilidir.

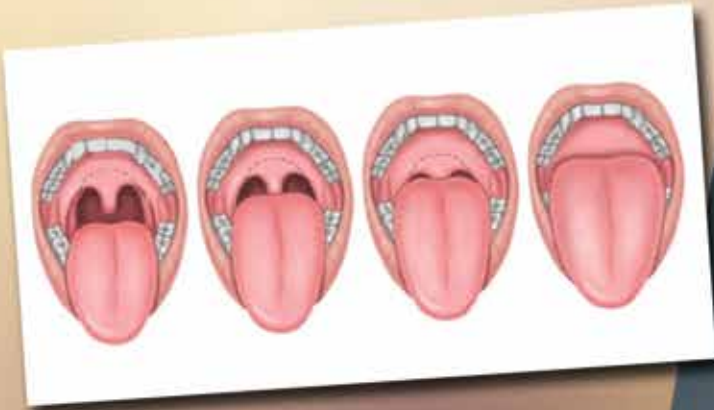
Digər hasilat mərkəzi: limfa vəzləri

İnsan orqanizmində bütün bədənə yayılmış polis və təhqiqat təşkilatı var. Bu sistemdə növbətçi polislər olan, lazım gəldikdə yeni polislər yetişdirən polis şöbələri də var. Bu sistem limfa sistemi,

polis şöbələri də limfa vəzləridir. Sistemin polisləri limfosit hüceyrələridir. Limfa sistemi insanın əmrinə verilmiş möcüzədir.

Bu sistem bütün orqanizmə yayılmış limfa damarları, bu damarların müəyyən yerlərinə yerləşdirilmiş limfa vəzləri, limfa vəzlərinin hasil etdiyi və limfa damarlarında nəzarətçi rolunu daşıyan limfositlər və limfa adlanan maye toxumadan ibarətdir. Limfositlər bu maye toxumanın içində üzür. Sistem belə işləyir: bütün orqanizmə yayılmış limfa kapilyarlarının içindəki maye toxuma limfa kapilyarlarının ətrafındakı toxumalara açılır. Bundan sonra yenidən limfa kapilyarlarına qayıdan maye toxuma özü ilə həmin toxumalara aid bəzi məlumatlar gətirir. Bu məlumatlar limfa damarları boyu yerləşən ən yaxın limfa vəzinə çatdırılır. Əgər toxumalara düşmə orqanizm hücum edibsə, bu barədə məlumat da limfa mayesi vasitəsilə limfa vəzinə çatdırılır.

Düşməyə aid məlumat təhlil olunduqdan sonra, əgər bir təhlükə varsa, həyəcan signalı verilir. Limfa vəzlərində sürətlə limfosit və digər döyüşçü

hüceyrələrin hasilatına başlanılır.

Hasilat mərhələsindən sonra yeni əsgərləri döyüş cəbhəsinə göndərməyin vaxtı çatıb. Yeni əsgərlər limfa vəzlərindən limfa mayesi vasitəsilə limfa damarlarına keçirlər. Limfa damarlarından da qan dövranına keçən əsgərlər döyüş bölgəsinə çatırlar. Ona görə, infeksiya olan bölgədə limfa vəzləri əvvəlcə şişir. Bu, həmin bölgədə limfosit hasilatının artdığını göstərir.

İndi bu sistemi xülasələyək:

Bütün orqanizmi başdan-ayağa qədər əhatə edən xüsusi nəqliyyat sistemi- limfa damarları

Orqanizmin bir çox bölgəsinə yerləşdirilmiş polis şöbələri – limfa vəzləri

Düşmənin əsgərləri haqqında məxfi məlumatın əldə edilməsi

Bu məlumata əsasən, əsgərlərin – limfositlərin hasil olunması

Bircə hissəsi olmasa, işə yaramayacaq bu sistemin zaman ərzində mərhələli şəkildə təkamül yolu ilə əmələ gəlməsi qeyri-mümkündür. Məsələn,

limfa vəzləri və limfositləri olan, ancaq limfa damarları yaradılmamış sistem işə yaramaz. Sistemin işləməsi üçün bütün hissələr eyni anda yaradılmalıdır.

Badamcıqlar

Badamcıqlar boğazda limfositlərin toplandığı və xarici mühitə açılan ağızda ilk maneəni təşkil edən kiçik orqanlardır. Limfa mayesi badamcıqların içində yerləşən limfa damarlarından boyun və çənəaltı limfa düyünlərinə doğru axır. Bu zaman limfa damarlarının divarlarından limfositlər ifraz olunur. Orqanizmə daxil olan mikroblar buradan ifraz olunan limfositlər tərəfindən təmizlənilir.

Aydındır ki, kainatdakı hər şey kimi insan həyatı da üstün güc və ağıl sahibi olan Allah'ın nəzarəti altındadır. İnsan aqlının bu sistemlərin necə işlədiyini hələ anlamaması da bu orqanların üstün bir aqlın əsəri olduğunu sübut edir.

“Gözü düşünmək məni nəzəriyyəmdən soyutdu!”

“Gözü düşünmək məni nəzəriyyəmdən soyutdu!” -deyə etiraf edən Darvini bu açıqlamaya sövq edən ən əsas səbəblərdən biri mükəmməl quruluşda kompleks canlıları nəzəriyyəsi ilə açıqlaya bilməməsi idi (Darvin bu etirafı dostu Eysa Qreyə yazdığı 3 aprel, 1860-cı il tarixli məktubunda etmişdi). Xəyali təkamül mexanizmlərini bir gözü əmələ gətirmək üçün lazımı yerlərdə yerləşdirə bilmirdi. Bu kompleks orqanın xəyali təkamül mərhələləri ilə əmələ gəldiyini sübut etmək üçün gözün orqanoidlərini sadələşdirməli idi, ancaq bunu edə bilmirdi.

Bu kompleks orqanın necə əmələ gəldiyini açıqlaya bilməmək təkamül nəzəriyyəsinin memarları qədər müasir təkamül tərəfdarları üçün də böyük boşluqdur. Darvinistlər kompleksliklə qarşılaşdıqları hər yerdə bu böyük boşluğu hər gün hiss edirlər. Görəsən, iddia etdikləri milyonlarla illik xəyali təkamül prosesi zamanı belə bir kompleks orqan necə əmələ gəlib? Təkamülçülər bu suala cavab vermək üçün heç bir məntiqli ssenari uydura bilmirlər.

Elmi kəşflərin üzə çıxardığı bir çox fakt nəzəriyyəni təkzib etmək üçün kifayətdir. Ancaq nəzəriyyəni kökündən məhv edən elə bir həqiqət var ki, darvinistlərin açıqlaya bilmədiyi hər mövzunu əhatə edir: bu, dövrümüzdən təqribən 530 milyon il əvvəl bütün yer üzünə yayılmış canlı müxtəlifliyi və kompleksliyidir.

Təkamülçülərin haqqında inkişaf ssenariləri uydurmaq istədiyi göz təkamülçülərə görə hələ gözə bənzər bir orqanın olmadığı bir dövrdə kompleks şəkildə mövcud idi. Hələ birhüceyrəli canlıların yaşadığı bir mühitdə bir-birindən kompleks canlılar, “əcdad”larına aid heç bir qalıq olmadan, bir növ təkamül nəzəriyyəsinin əsassızlığını elan edərək ani surətdə mövcud olublar.

Fosil qeydləri o qədər güclüdür və hadisə təkamülçülər üçün o qədər dramatikdir ki, elm adamları bu dövrü “Kembri partlayışı” və ya “Bioloji Biq Bənq” adlandırırlar. Həmin dövrdən etibarən bu canlıların “əcdadı” olan Kembridən əvvəlki dövrə aid yeni fosillər axtarmaqda davam edirlər. Ancaq cəhdləri daima bir həqiqəti göstərir: ani, qüsursuz, bir-birindən fərqli və kompleks yaradılış...

Bu ani müxtəlifliyi anlamaq üçün səy göstərən təkamülçülər bunu anlama bilmirlər: bu qeyri-adi hadisənin xüsusi bir səbəbi var. Yer üzündə baş vermiş bu dövr Kembri canlıları kimi bütün canlıların yaradıldığını göstərir. Bu dövr darvinistlərin yaradılışa qarşı apardığı mübarizəyə ən gözəl, ən təsirli, ən qəti cavablardan biridir. Allah Öz varlığının və üstün yaratma sənətinin dəlillərini bu nümunələrlə göstərir. Yer üzünü bürüyən üstün yaradılış dəlillərini görmək istəməyənlərə təqribən 530 milyon il əvvəl yaşamış yaradılış möcüzələri dəlil kimi təqdim edilir.

Kembri dövrü
dövrümüzdə yaşayan
bütün çoxhüceyrəli
canlı qruplarının
birdən-birə üzə
çıxdığı geoloji
dövrüdür. Bu hadisə
elə ani və böyükdür
ki, elm adamları
həmin hadisəni
Kembri partlayışı
adlandırıblar.

Kembri dövrü

Yer üzündə böyük canlı müxtəlifliyi var. Planetimiz qütblərdən Amazona, hündür dağlardan okean dərinliklərinə qədər çox müxtəlif canlı formaları ilə doludur. Bakteriyadan soxulcana, qarışqadan ağaca, qağaydan delfinə qədər müxtəlif canlılar həssas işləyən sistemlərə, kompleks orqanlara malikdirlər. Bu sistemlər sayəsində ətraf mühitlə mükəmməl uyğunluq içində həyatlarını davam etdirirlər. Bioloqlar tərəfindən təfərrüatları kəşf edilən bu sistemlər insanı heyran edir.

Elm adamları və mütəfəkkirlər hər dövrdə təbiəti tədqiq etmiş, qüsursuz ahəng və plan

olduğuna şahid olmuş, bu suallara cavab axtarmışlar:

Bu qədər çox müxtəlifliyə malik canlılar yer üzündə ilk dəfə necə əmələ gəlib?

Bədənlərindəki mükəmməl sistemlərə necə malik olublar?

Bu canlılar arasındakı uyğunluq və müvazinət necə mümkün olub?

Bu sualların araşdırılmasında çoxhüceyrəli canlıların mənşəyi xüsusilə seçilir. Çünki yer üzündəki bioloji müxtəlifliyi böyük ölçüdə çoxhüceyrəli canlılar təşkil edir. Birlüceyrəli və kompleks canlılardır və dünyadakı həyatın

davam etməsinə onların böyük təsiri var. Ancaq birhüceyrəlilərin quruluşu çoxhüceyrəlilərlə müqayisədə çox sadədir. Çoxhüceyrəlilərin müxtəlifliyi və kompleksliyi o qədər mükəmməldir ki, insan aqlının hüdudlarını aşır.

Kembri dövrü dövrümüzdə yaşayan bütün çoxhüceyrəli canlı qruplarının birdən-birə üzə çıxdığı geoloji dövrüdür. Bu hadisə elə ani və böyükdür ki, elm adamları həmin hadisəni Kembri partlayışı adlandırıblar. Məşhur təkamülçü paleontoloq Stiven Cey Quld bu hadisəni "həyat tarixindəki ən diqqətçəkən və təəccüblü hadisə" (Stephen Jay Gould, «The Evolution of Life on Earth», Scientific American, vol. 271 (oktyabr 1994), səh. 89) adlandırmış, təkamülçü zooloq Tomas S. Rey çoxhüceyrəlilərin mənşəyinin həyatın başlanğıcı qədər qeyri-adi olduğunu yazmışdır.

Son 25 ildə Kembri dövrü ilə bağlı məlumatlar artıb, Kembri partlayışının qeyri-adi xüsusiyyətləri elm adamlarının diqqətini cəlb edib. Bu sahə ilə bağlı müxtəlif kəşfləri dəyərləndirən elm adamları bu hadisənin təxmin ediləndən daha ani baş verən, çox xüsusi

hadisə olduğunu anlayıblar. Kembri partlayışının özünəməxsus xüsusiyyətləri haqqında fikrin möhkəmlənməsi çoxhüceyrəlilərin və ümumilikdə həyatın mənşəyi ilə bağlı etibarlı nəticələr göstərən konkret məlumatlar verir. Müasir elmin işığında əldə edilən bu məlumatlar Allah'ın qüsursuz yaratmasının bu dövrə aid dəlillərini təşkil edir. Şəxsən Darvinin ciddi çətinlik kimi tərif etdiyi bu hadisə müasir elmin kəşfləri ilə təkamül nəzəriyyəsinin sonunu hazırlamışdır.

Kembri partlayışında baş verənlər öyrənilməsə, yer üzündəki həyatın mənşəyini qavramaq olmaz. Kembri partlayışı müasir elmin Allah'ın ehtişamlı yaratmasını kəşf etdiyi sahələrdən sadəcə biridir. Allah həyatı və canlıları "Ol" əmri ilə yoxdan yaratmışdır.

Paleontologiyanın Kembrî partlayışı ilə bağlı ortaya qoyduğu faktlara baxdıqda da bu məlumatların yaradılışı açıq-aydın sübut etdiyini, təkamül nəzəriyyəsini təkzib etdiyini görürük. Çünki bu partlayışla öz aralarında bir-birindən çox aydın xüsusiyyətlərlə fərqlənən canlılar üzə çıxmışdır.

Kembrî, təkamül və yaradılış

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bir hüceyrədən törədiyini iddia edir. Nəzəriyyəyə əsasən, milyonlarla canlı növü bir hüceyrədən törəyib, bu orta əcdaddan gələn irsin izləri fosil qeydlərində olmalıdır. Təkamülçülər balıqdan primata, həşəratdan osminoqa qədər bütün canlı növlərinin bu xəyali ilk hüceyrə ilə əlaqəsi olduğunu iddia edirlər. Belə bir fərziyyənin fosil qeydlərində bu izləri axtarılmalıdır:

- Çoxlu sayda ara-keçid forma olmalıdır.
- Fosil qeydlərindəki dəyişiklik yavaş və mərhələli olmalıdır.
- Ən erkən canlılar ibtidai quruluşda həyata başlamalı və ibtidaidən aliyə doğru inkişaf etməlidirlər.
- Xəyali ilk hüceyrə tədricən inkişaf

etdikcə yeni növlər əmələ gəlməli, bu növlər zaman ərzində getdikcə bir-birlərindən fərqlənməli, müxtəlifləşən canlılar aləmində fəsilə, dəstə, sinif kimi daha yüksək kateqoriyalar üzə çıxmalıdır.

Bütün bu tələbləri davamlılıq şərti altında birləşdirmək mümkündür. Çünki təkamülçülər bütün canlı növlərinin ilk xəyali hüceyrədən etibarən bir-birləri ilə əlaqəli olduğunu, növlər arasında dəyişikliyin daima davam etdiyini iddia edirlər. Belə bir davamlılıq mütləq sonsuz-hesabsız ara-keçid formanın yaşamasını, fərz edilən təkamül prosesinin fosil qeydlərində

müşahidə olunmasını tələb edir.

Bunun əksinə, yaradılış bunların heç birini tələb etmir. Canlıların özünəməxsus xüsusiyyətlərlə olduqları kimi, qüsursuz şəkildə Allah tərəfindən yaradıldığını öyrədir. Ona görə, müəyyən canlı növünün daha əvvəl yaşamış canlıdan daha mürəkkəb olması kimi şərt qoymur. Müxtəlif canlı qrupları arasında müşahidə olunan mərhələlərin olması vacib deyil. Əksinə, yaradılış özünəməxsus quruluşları ilə yaradılmış canlıların anatomik xüsusiyyətləri baxımından bir-birindən fərqlənən qruplar olduğunu irəli sürür.

Paleontologiyanın Kembri partlayışı ilə bağlı ortaya qoyduğu faktlara baxdıqda da bu məlumatların yaradılışı açıq-aydın sübut etdiyini, təkamül nəzəriyyəsini təkzib etdiyini görürük. Çünki bu partlayışla öz aralarında bir-birindən çox aydın xüsusiyyətlərlə fərqlənən canlılar üzə çıxmışdır. Bu vəziyyət Pre-kembri dövründə yaşamış canlılarla Kembri dövründə yaşamış canlılar arasında həm nəsil əlaqəsi, həm də komplekslik baxımından dərin boşluqlar üzə çıxarmışdır.

Bu boşluqlar o qədər diqqət çəkir ki, canlı qrupları arasında davamlılığı sübut etməli olan təkamülçülər bunlar arasında nəzəri səviyyədə belə qohumluq əlaqələri qura bilmirlər.

Kembri dövrü ən erkən heyvanların belə çox kompleks quruluşda ani sürətdə üzə çıxdığını göstərir ki, bu vəziyyət yaradılışın irəli sürdüyü həqiqətdir. Canlıların mükəmməl quruluşunun mənşəyi Allah'ın yaratması ilə izah edilir. Bu mükəmməl canlılar təsadüfən, təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi kimi natamam, yarım və ya qeyri-funksional mərhələlərdən keçmədən, qüsursuz şəkildə fosil qeydlərində üzə çıxırlar.

Qısaı, Kembri partlayışı fosil qeydlərində davamlılıq motivinin olmadığını göstərir və bu vəziyyət yaradılışın ən qəti dəlillərindən biridir.

BİTKİLƏRİN QIDA DƏYƏRİNİ HESABLAYAN ŞİMAL MARALLARI

Şimal maralları daima hərəkət edən canlılardır. Bu qədər hərəkət etmələrinin səbəbi isə qida axtarmalarıdır. Şimal marallarının əsas qida mənbəyi asanlıqla həzm olunan şibyədir. Ancaq şibyə yavaş böyüyür. Maralların qışlaq sahəsi, əsasən, şibyənin bol və qarın az olduğu yerlərdir. Qışda xüsusilə bu sahələrə gedir. Yazda isə yeni doğulmuş balalarına süd vermək üçün şimal maralı zülal və minerallarla qidalanmalıdır. Şibyələrdə bu zülal yoxdur. Qidaların xüsusiyyətləri bitdikləri en dairəsinə, hündürlüyə və torpağın xüsusiyyətinə görə fərqlənir. Hündür en dairəsindəki bitkilər həm zülal və mineralla zəngin olur, həm də asan həzm olunur. Ancaq bu, hər mövsümdə olmur. Ancaq yay fəslinin əvvəlində bitkilər bu xüsusiyyətdə olurlar. Bunu bilirmiş kimi, şimal maralları yay fəslinin başlaması ilə bu sahələrə gedirlər.

Yayın sonrakı mərhələlərində bu bitkilərin qida dəyərləri getdikcə azalır.

Temperatur düşüb, yer qarla örtülməyə başladıqda ən uyğun qida yenə şibyə olur və bu səbəbdən, qışlağa doğru köç başlayır. Bu canlıların botanik, coğrafiyaşünas kimi düşünüb "hansı en dairəsində hansı bitki nə vaxt yetişir?", "bu bitkinin tərkibində nə var?", "hansı qida mənbəyinə ehtiyacı var?" və "həmin bölgəyə getmək üçün hansı istiqamətdə hərəkət etməlidir?" kimi sualların cavabını bilmələri qeyri-mümkündür. Lakin bu canlılar yaşamı davam etdirmək üçün bu işi qüsursuz olaraq yerinə yetirirlər. Bu isə göstərir ki, həmin davranışlar şimal marallarına daima ilham olunur.

Allah yaratdığı varlıqları sonsuz mərhəməti ilə qoruyur. Orqanizmlərinin həyat şəraitinə uyğun yaradılması ilə yanaşı, maralların davranışlarını da Allah müntəzəm olaraq onlara anbaan ilham edir. Bütün canlılar kimi şimal maralları da Allah'ın sonsuz qüdrətinin dəlillərindəndir.

Bəlkə hal-hazırda yuxudasınız?

Dünyanı qavrama formamız o qədər mükəmməldir ki, "xaricdə", yəni bədənimizin ətrafında bir görüntü olduğuna bizi inandırır. Lakin bu vəziyyətin gecə gördüyümüz yuxulardan heç bir fərqi yoxdur. Yuxularımızda ətrafımızdakı hadisələrin, səs və görüntülərin fərqudə oluruq, hətta bədənimizin də... Düşünürük və mühakimə edirik, qorxu, qəzəb, məmnuniyyət və sevgi hissləri duyuruq. Başqa insanlarla danışır, onlarla eyni şeyləri

gördüyümüzü düşünərək ətrafımızdakılar haqqında fikir yürüdür, hətta üzərimizə gələn avtomobilin bizi vurmasından ehtiyat edərək kənara çəkilirik. Qısaı, oyanıb yaşadığımızı zənn etdiyimiz şeylərin yalnız zehnimizdə olduğunu bilənə qədər, yuxumuzda da maddi dünyada yaşadığımızı düşünürük...

Yuxudan oyandıqdan sonra: "Hər şey bir yuxu imiş", -dediyimizdə isə yaşadığımızın, əslində, fiziki xüsusiyyətə malik olmadığını,

hər şeyin
zehnimizdə
yaradıldığını
başla düşürük.
Oyaq olduğumuzu
düşündüyümüz zaman isə

qəti şəkildə real dünyada yaşadığımızı düşünür
və davranışlarımızı buna uyğun nizamlayırıq.
Ancaq oyaq olduğumuz zaman qarşılaşdığımız
hadisələr də eynilə yuxuda olduğu kimi
zehnimizdə yaşanır. Buna görə də hal-hazırkı
hisslərimizin də yuxu olmadığından əmin ola
bilmərik.

Çox güman ki, oyaq olduğunuzu
düşünmənin səbəbi oxuduğunuz jurnalı
əlinizdə tutduğunuzu hiss etmənin,
oxuduqlarınızı izah edə bilmənin, bütün
hadisələrin məntiqli və səbəb-nəticə əlaqələrinə

uyğun olaraq baş verməsidir. Lakin
bunların hamısı (jurnalı tutan əliniz,
jurnalın özü, ətrafınızdakı əşyalar) beyninizdə
seyr etdiyiniz surətlərdir. Sizə "indi oyaqsınız mı,
yoxsa xəyal görürsünüz?" kimi bir sual
verilsəydi, cavabınız "əlbəttə ki, oyağam" olardı.
Bəlkə bu sualı yuxularınızda özünü dəfələrlə
vermisiniz. Lakin yuxunuzda verdiyiniz cavabın
(yəni "yuxuda deyiləm, oyağam") oyandıqdan
sonra səhv olduğunu görmüsünüz. Yaxşı, bəlkə
elə indi də eyni şəkildə yanırsınız?

Kim sizə hal-hazırda yuxu görmədiyinizin,
hətta bütün həyatınızın yuxu olmadığına dair
zəmanət verə bilər?

Dolayısıyla,
yaşadığınız
dünyanın
həqiqiliyindən necə
əmin ola bilərsiniz?

Bu görüntülərin xaricdə maddi qarşılıqları
olsa belə, siz bunların əsllərinə heç vaxt yetişə
bilməzsiz.

“Ət”dən ibarət sinirlər işığı və səsi ötürə bilərmi?

Qeyd etdiyimiz kimi, bizim görüb, qoxulayıb,
dadıb, toxunub və eşitdiklərimiz yuxudakına
bənzər beynimizdəki surətlərdir.

Başdan bəri izah edilənləri yenidən
düşündüyümüzdə bu həqiqət bütün
açıqlığı ilə ortaya çıxar.

İşıqın olmadığı beyində rəngarəng işıqlarla
bəzədilmiş bir prospekti, bütün rəngləri canlılığı
və parlaqlığı ilə seyr edə biliriksə, o zaman
bu prospektin, işıqlı küçələrin, vitrinlərin,
küçə lampalarının, avtomobillərin faralarının
beynimizdə elektrik siqnallarından yaranan
surətlərini görürük.

Beynimizə heç bir səs girə bilmədiyinə görə,
biz heç vaxt yaxınlarımızın səslərinin əslini
eşidə bilmərik. Eşitdiklərimiz həmişə surətlərdir.

Yaxud biz heç vaxt dənizin sərinliyini,
günəşin istiliyini hiss edə bilmərik. Biz

həmişə beynimizdə bunların surətlərini yaşayırıq.

Eyni zamanda, bu günə qədər heç vaxt insan nanənin əsl dadını hiss etməmişdir. Nanə hesab etdiyi dad beynində yaranan bir qavrayışdan ibarətdir. Çünki nanənin əslinə nə toxuna bilər, nə onun əslini görə bilər, nə əslinin qoxusunu bilər, nə də dadına baxa bilər.

Nəticədə, onu deyə bilərik ki, xarici dünyada maddənin əsl var, ancaq biz həyatımız boyu bizə göstərilən surətlərdən ibarət hisslərlə yaşayırıq. Ancaq bu surətlər o qədər həqiqidir ki, heç vaxt surətlərini yaşadığımızı bilmirik.

Məsələn, indi başınızı qaldırın və olduğunuz otağa göz gəzdirin. Özünüzü mebellər olan bir otağın içində görürsünüz. Oturduğunuz kreslonun qollarına toxunduğunuzda sanki, həqiqətən, bu qolların əslinə toxunmuş kimi bərkliyini hiss edirsiniz. Göstərilən görüntülərin həqiqiliyi, bu görüntülərin yaradılışında istifadə edilən sənətin mükəmməlliyi bir çox insanın maddənin əsl mövzusunda yanılmalarına səbəb olur. Bunun səbəbi görüntünün möhtəşəm sənətlə, son dərəcə həqiqi və qüsursuz şəkildə anbaan yaradılmasıdır.

DÜNYANI BÜRÜYƏN SİMMETRİK VƏ ESTETİK FORMA: KRİSTAL

- ✓ Kristal necə əmələ gəlir?
- ✓ Kristal formanı parçalamaq nə üçün çətindir?
- ✓ Kristalın quruluşu pozulsa, nə baş verər?

Kristal sözünü eşitdikdə çox vaxt insanların zehmində "kristal vaza" yaxud "qar kristalları" canlansa da, kristallar insan həyatının molekulyar səviyyədə hər sahəsində mövcud olan, elm adamlarını heyran edən qüsursuz sənət əsərləridir. Bu mükəmməliyin sirri isə bir çox mütəxəssisin uzunmüddətli cəhdləri nəticəsində yaxın dövrdə açılmışdır. Gözlə görünməyən bu qüsursuz formanı dərinlən tədqiq edən elm adamları uca Rəbbimizin yaratma elmini göstərən həndəsi sənətlə qarşılaşıblar.

3 sm-in milyonda biri qədər hissədə əmələ gələn, bir bərk maddənin toz şəklində ən kiçik zərrəciklərində belə mövcud olan möhtəşəm nizama malik kristallar həyatımızın hər sahəsində mövcuddurlar. Yer üzünün bərk

qabığı qüsursuz nizama malik atomların təşkil etdiyi kristal səthdir. Ona görə, insanın ayaq basdığı hər yerdə düzgün həndəsi formalarla bir-birinə birləşən simmetriya və estetika hakimdir. Bəzi insanlar bu üstün sənəti adi gözlə görmədiklərinə görə yanılırlar.

Kristal nədən əmələ gəlir?

Atomlar bir molekulu təşkil etmək üçün müxtəlif formalarda birləşirlər. Ortaya çıxan kristal forma üçölçülüdür və bu forma əmələ gələn molekul üçün əhəmiyyət daşıyır.

Molekulun funksional olması, məsələn, bir-birinə birləşmiş natrium və xlor atomlarının duz molekulu olması üçün bu üçölçülü forma tamamlanmalıdır. Lakin burada bir mühüm

nüans var: molekul eyni atomlardan ibarət olsa, ancaq atomlar fərqli şəkildə birləşsə, bu, artıq duz deyil, başqa molekul olacaq.

Kristal formanı parçalamaq nə üçün çətindir?

Bu mükəmməl nizamın maddənin içində nə qədər sahə tutduğunu anlamaq qüsursuzluğu dərk etmək üçün önəmlidir. Bir atomun diametri 3 sm-in təqribən yüz milyonda birinə bərabərdir. 3 sm kristalın içində isə 100 milyon dəfə 100 milyon dəfə 100 milyon atom var ($100.000.000 \times 100.000.000 \times 100.000.000$). Əgər 3 sm-in milyonda biri qədər sahədə nizamlı düzülüş varsa, bu maddəyə kristal demək olar. Ona görə, kristal nizamlı ardıcılığa malik bir milyon atomdan ibarət olur (Alan Holden-Phylis Singer, Crystals and Crystal Growing, Anchor Books, səh. 26). Lakin siz bunu mikroskop altında da görə bilməzsiniz. Ona görə, bərk maddəni, məsələn, bir metalı nə qədər çox hissəyə parçalasanız da, yenə əlinizdə kristallar qalır. Çünki parçalanmış hissələrdə yenə atomlar

eyni kristal düzülüşü qoruyurlar. Əgər siz bu metal parçalarını toza çevirsəniz, əlinizdə yenə kristallar qalar. Ancaq bu tozları və ya metalı tamamilə əritsəniz, kristal quruluş itər.

Kristalın quruluşu pozulsa, nə baş verər?

Kristalın quruluşu pozulsa, maddə tamamilə fərqli forma alar və ya parçalanar. Bu isə təbiətdəki bütün nizamı pozar, tanıdığımız bir çox maddəni məhv edər. Qısaı, bu nizam qüsursuz olmalıdır və bu qüsursuzluq hər an qorunmalı və nəzarətdə saxlanılmalıdır. Əlbəttə, bu, yaradılan hər şeyi hər an Allah'ın qoruduğunu göstərən möcüzədir. Kristal maddələrin quruluşuna "Kristallar və kristal böyümə" adlı kitabda belə diqqət çəkilir:

Bir-birindən fərqli molekullar eyni mühitdə olsalar da, xüsusi kristal quruluşlarına görə bir-birlərinə qarışmır və xüsusiyyətlərini itirmirlər.

Məsələn, eyni isti suyun içinə atdığınız duz və şəkər kristalları qısa müddətdə

3 sm kristalın içində 100 milyon dəfə 100 milyon dəfə 100 milyon atom var ($100.000.000 \times 100.000.000 \times 100.000.000$).

əriyir və maye hala çevrilirlər. Ancaq bu suyu buxarlandırırsanız, suyun içində ərimiş duz və şəkər ayrı-ayrı kristallaşacaq və əvvəlki quruluşlarına düşəcəklər. (Alan Holden-Phylis Singer, Crystals and Crystal Growing, Anchor Books, səh. 31)

Verilən nümunədə də vurğulandığı kimi, duzdakı atomlar əsla müxtəlif bucaq altında bir-birinə birləşməzlər, molekulaların ardıcılığı da dəyişilməz. Bu ardıcılıqda dəyişiklik olarsa, duz başqa molekula çevrilər.

Kristalları təşkil edən atomlar hər dəfə eyni bucaq altında birləşirlər

Bir maddəni təşkil edən molekulalar və atomlar bərk halda ikən ən nizamlı formada olurlar. Formaları üçölçülü şəkildədir və prizmalarının bucaqları müəyyən ölçüdə olur. Bu ölçülər molekulu təşkil edən hissələrin heç birində əsla dəyişmir.

Bu nizam o qədər mükəmməldir ki, heç bir atom düzlülüşi pozmur. Atomların bir-biri ilə birləşdiyi bucaqlar arasında 1 dərəcəlik ayrılıq da yoxdur. 60 dərəcə bucaq altında birləşmiş atomlar əsla 61 dərəcə bucaq altında birləşməzlər.

Siz bu bərk maddəniz isitsəniz, sonra maye halına çevirib buxarlaşıdırsanız, yenə də soyutsanız, həmin maddə eyni mükəmməl formasını qoruyacaq, atomlar sanki harada

yerləşəcəklərini bilirmiş kimi bir-birinə eyni şəkildə birləşəcək və aralarında yenə eyni həssas bucaqlar meydana gələcək. Yenidən birləşdikdə 1 dərəcəlik səhv belə olmur, atomlar əvvəl altıbucaqlı prizma əmələ gətirmişdilsə, yenidən birləşərək yenə altıbucaqlı prizma əmələ gətirəcəklər.

Viruslar kristal quruluşlarına görə parçalanmırlar

Kristala başqa bir nümunə də yer üzünün hər hansı yerində canlı orqanizmə daxil olub canlanmaq üçün yüz illərlə gözləyən viruslardır. Bu varlıqlar canlı hüceyrəsinin temperaturunu və rütubətini hiss etmədən ən adi canlılıq əlaməti göstərmirlər. Onların birhüceyrəli canlılar kimi orqanoidləri yoxdur. Ancaq onları qoruyan hüceyrə qılafları və bir DNT-ləri var (bəzən də bir RNT). Canlanıb fəaliyyət göstərmək üçün canlı hüceyrəsindən istifadə edirlər.

Viruslar bir hüceyrə tapıb onun içinə yerləşənə qədər yer üzünün hər hansı yerində soyuqda və ya istidə, göy üzündə və ya torpağın altında yaşayırlar. Parçalanmayıb həyatda qalmalarının yeganə səbəbi isə kristal quruluşlarıdır. Kristal quruluşu bu canlıyı qoruyur və həyatda saxlayır, eyni zamanda, mükəmməl həndəsi forması ilə onu örtür.

Viruslardan başqa digər mikroorqanizmlər də kristallaşır. Kristallaşma mikrocanlıların

özlərini qorumaq üçün istifadə etdikləri mükəmməl metoddur. Bakteriya, yosun kimi bəzi mikroorqanizmlər çətin şəraitə düşdükdə nəsillərini davam etdirmək üçün kristallaşaraq bir növ qış yuxusuna gedirlər və uyğun şəraiti olan başqa bölgələrə gedənə qədər bu şəkildə qalırlar. Kristal quruluş onların olduğu mühitə və qış yuxusuna gedərək yatdıqları buludların arasındakı çətin şəraitə qarşı mühüm qoruma metodudur.

Bəhs etdiyimiz bütün mükəmməlliklər molekulyar səviyyədə meydana gəlir və milyonlarla kilometrlik yer üzünün hər nöqtəsində, hətta bir nöqtənin mində birində belə qeyri-adi nizam və qüsursuz ağıl var. Ən incə təfərrüatda belə möhtəşəm sənət nümayiş olunur.

Qar kristalları barmaq izi kimidir

Qar kristalları yaxından tanıdığımız kristal nümunəsidir. Bir-biri ilə boş bağlanaraq qar dənəciyi əmələ gətirən kristallar bir-birindən o qədər fərqli formalarda olur ki, heç biri digərinə bənzəmir. Qarlı gündə lupa ilə qar dənəciklərinin bir-birlərindən tamamilə fərqli formada olduğunu görə bilərsiniz. Yer üzünə bir-birinin eyni olan bir cüt qar dənəciyinin düşmə ehtimalı sıfıra bərabərdir.

İndi isə yaşadığımız yerə ildə nə qədər qar dənəciyinin düşdüyünü düşünək. Sonra bol qar yağan dağları və həmişə temperaturu sıfırdan aşağı olan qütb zonalarını düşünək. Bütün bunları bir kənara qoyub ümumiləşdirmə apardıqda və hər il dünyaya düşən qar miqdarını düşündükdə heyran oluruq: imkanımız olsa, yağan bütün qar dənəciklərini toplayıb tədqiq

edə bilsək, hamısının bir-birindən tamamilə fərqli olduğunu görürük. Bunun səbəbi qar dənəciklərini təşkil edən su molekullarının molekulyar xüsusiyyəti və qar kristallarının bundan asılı olaraq müxtəlif həndəsi formalarda əmələ gəlməsidir. Ən çox diqqət çəkən isə sonsuz müxtəliflikdəki qar dənəciklərinin mükəmməl, qüsursuz simmetriyaya malik olmasıdır.

Simmetrik kristal prizmalar

Kristalların düz səthi "üz" adlanır. İki üzün birləşdiyi yerə kənar deyilir. İki kənarın birləşdiyi yer bucaqdır. Bir üzü əhatə edən kənarlar, əsasən, üçbucaqlı, kvadrat kimi sadə düzbucaqlı formalar əmələ gətirirlər. Bütün kristalı təşkil edən üzlər birləşdikdə isə kub, dördbucaqlı və altıbucaqlı prizmalar əmələ gəlir. Bəzən bu forma daha mürəkkəb olur. Ancaq formanın mürəkkəbliyi artdıqca simmetriyası da mükəmməl olur. Üzlər hər bucaqda mükəmməl bucaq altında bir-birinə birləşir və bu bucaqlar dəyişmir və pozulmur. Prizmalar ardıcıl davam edir və bu düzgün həndəsi fiqurlar arasında millimetrin mində biri qədər belə xəta olmur.

Bu uyğunluq və nizam nə üçün bu qədər vacibdir?

Bizim görmədiyimiz, əksəriyyətimizin fərqiində belə olmadığı bu aləmdə molekullar ən xətasız bucaq ölçüləri ilə mükəmməl həndəsi nizamlı birləşiblər.

Molekulların özünəməxsus forması olur və bu forma heç vaxt itmir.

Bu xüsusiyyətləri olmasaydı, həqiqətən, yer üzündə nizamsız atomlar və formasız molekullar olardı.

MAĞARALARDA İNKİŞAF ETMİŞ İNCƏSƏNƏT

Təkamülçülər guya meymunabənzər insanların Avropada bundan təqribən 30-40 min il əvvəl, Afrikada bir az daha qədim dövrdə ani keçid dövrü yaşadıklarını, beləliklə də, birdən-birə müasir insanlar kimi düşünmək və istehsal etmək qabiliyyəti qazandıklarını irəli sürürlər. Çünki həmin dövrə aid arxeoloji tapıntılar təkamül nəzəriyyəsi ilə açıqlanması mümkün olmayan dəlillərdir. Darvinist bir iddiaya görə, təxminən 200 min il ərzində dəyişməmiş qalan daş alət texnologiyasının yerini birdən birə daha inkişaf etmiş və sürətlə inkişaf edən əl sənəti texnologiyası tutmuşdur. Guya bir müddət əvvəl ağacdən yerə düşən və müasirləşməyə başlayan xəyalı ibtidai insan birdən-birə mahir

qabiliyyətlər əldə etmiş, mağara divarlarını oyaraq və ya rəngləyərək heyranedici rəsmlər çəkməyə başlamış, boyunbağı, gərdənlik kimi olduqca estetik bəzək əşyaları düzəltmişlər. Bəs nə oldu ki, belə bir inkişaf yarandı? "Yarı meymun ibtidai varlıqlar" hansı səbəbdən və necə birdən birə incəsənətə meyil göstərdi? Təkamülçü alimlər

bunun necə həyata keçdiyini heç bir yolla izah edə bilməzlər, lakin bir neçə fərziyyə irəli sürürlər. Təkamülçü antropoloq Rocer Levin darvinistlərin bu mövzuda keçirdiyi sıxıntını "Müasir insanın mənşəyi" kitabında bu sözlərlə ifadə edir: "Hələ də natamam olan arxeoloji qeydlərin hər baxımdan qeyri-müəyyən olmasına baxmayaraq, alimlər bu sualı fərqli şəkildə cavablandırırlar". (Roger Lewin, The Origin of Modern Humans, W.H. Freeman and Company, New York, 1993, səh. 148)

Arxeoloji tapıntıların göstərdiyi həqiqət isə insanın var olduğu gündən etibarən mədəni anlayışa sahib olmasıdır. Bu anlayış çərçivəsində bəzən inkişaf, bəzən kəskin dəyişikliklərin baş verməsi mümkündür. Lakin bu təkamül prosesinin baş verməsi deyil, mədəni bir inkişafın və dəyişikliyin baş verdiyi mənasını ifadə edir. Təkamülçülərin "ani dəyişiklik" kimi adlandırdıqları incəsənət əsərlərinin ortaya çıxması da bioloji (xüsusən də zehni qabiliyyət) kimi insanın inkişafını göstərən bir məqam deyil. Həmin dövrdə yaşayan insanlar bəzi ictimai dəyişikliklərə məruz qalmış ola bilər, incəsənət və istehsal anlayışları dəyişmiş ola bilər, lakin bu məlumatlar insanın ibtidaidən müasirliyə keçid yolu keçdiyini göstərən dəlillər deyil.

Qədim insanların özlərindən sonra qoyduqları arxeoloji izlərlə təkamülçülərə görə mövcud olmalı anatomik və bioloji izlərin bir-biriləri ilə

uyğunsuzluğu da darvinizmin bu mövzudakı iddialarını bir daha əsassız edir. (Darvinizmin əsas iddiası olan insanın uydurma şəcərəsini elmi cəhətdən alt-üst edən məlumatlar üçün bax: Harun Yəhya, "Həyatın gerçək mənşəyi") Təkamülçü iddiaya görə, insanın mədəni inkişafı bioloji inkişafı ilə düz mütənasib olmalıdır. Məsələn, insanlar əvvəlcə sadə cizgilər vasitəsi ilə sənətkarlıq qabiliyyətlərini nümayiş etdirməli, daha sonra isə həmin cizgilər daha da inkişaf etməli, bu cizgilər yavaş-yavaş inkişaf edərək sənətkarlığın zirvəsinə ucalmalıdır. Halbuki, bəşər tarixinə aid tapılmış ilk sənət izləri bu fərziyyəni bünövrəsindən zədələyir. Sənətkarlıq tarixinin ilk nümunələri kimi qəbul edilən mağara rəsmləri, oymaları və qayaüstü relyeflər həmin dövrdə yaşayan insanın çox yüksək səviyyəli

Fransadakı Lasko mağaralarında tapılan rəsimlərdən bir nümunə. Bu rəsm "meymunluqdan xilas olmamış ibtidai" insan məhsulu olmadığı aydındır.

Dövrümüzün sənət anlayışı gələcək nəsillər tərəfindən ön mühakimə ilə qiymətləndirilsə, cəmiyyətimizlə bağlı çox fərqli qənaətlər yarana bilər. Gələcəyin təkamülçüləri Pablo Picassonun, Salvador Dalinin və ya başqa rəssamların əsərlərinə baxaraq, dövrümüzün insanların da ibtidai olduqlarını önə sürə bilərlər. Amma bu heç bir şəkildə həqiqəti əks etdirməyən bir izah olar.

Ortada: Pipolu insan, Pablo Pikasso

Gitara, Pablo Pikasso

Solda: Qəzəbli At, Salvador Dali

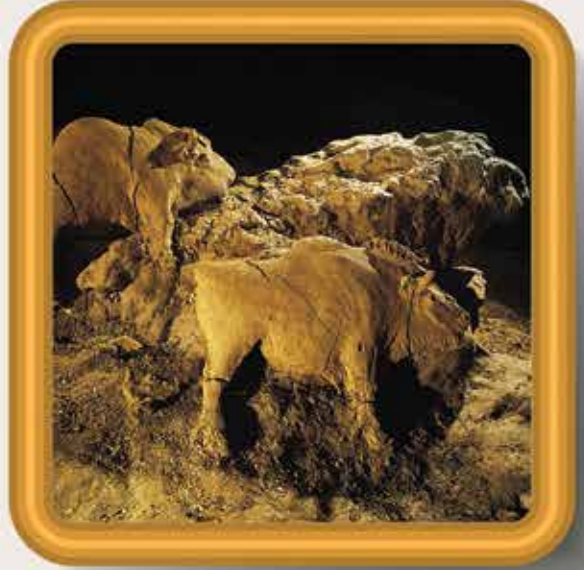
Sağda: Saat Partlaması, Salvador Dali

sənətkarlıq qabiliyyətinə sahib olduğunu göstərir. Mağaralarda tədqiqatlar aparan alimlər həmin rəsmləri incəsənət tarixinin ən əhəmiyyətli və dəyərli işlərindən biri olaraq dəyərləndirir. Rəsmlərdəki kölgə effektləri, perspektiv təsvirdən istifadə və zərif cizgilər, relyeflərdə ustalıqla əks etdirilən dərinlik hissi, oymalarda günəş işığının düşməsi ilə meydana gələn oynamalar, təkamülçülərin izah edə bilməyəcəyi xüsusiyyətlərdir. Çünki bunlar darvinist iddiaya görə, çox sonrakı dövrdə meydana gəlməsi gözlənilən bir tərəqqidir.

Fransa, İspaniya, İtaliya, Çin, Hindistan və Afrikanın müxtəlif bölgələrində, bir sözlə, dünyanın müxtəlif yerlərində tapılan bir çox mağara rəsmi qədim insanın mədəni səviyyəsi haqqında çox vacib məlumatları təqdim edir. Bu rəsmlərdə

istifadə edilən üslub və boya texnikası tədqiqatçıları çaşdıracaq keyfiyyət və üstünlüyə malikdir. Darvinist alimlər bu rəsmləri ön mühakimə ilə qiymətləndirir, çaşqınlıq içərisində olmalarına baxmayaraq, sözü gedən əsərləri təkamül hekayələrini bəzəmək üçün qəzəbli bir şəkildə şərh edirlər. Müasir insanın bədən quruluşuna sahib olmayan varlıqların olduqca ibtidai şərtlər daxilində yaşadıkları mağaralarda qorxduqları və ya ovladıkları heyvanların şəkillərini çəkdiqlərini bildirirlər. Halbuki, bu əsərlərdə istifadə edilən texnikalar sözü gedən şəkli çəkən sənətkarların

Rəsmlər rəsmi çəkən şəxslərin sənət anlayışını əks etdirir. Ancaq bu rəsmlərə baxaraq o dövrün insanların nə yedikləri, hansı şərtlərdə yaşadıkları, sosial münasibətlərinin necə olduğuna dair izahlar qurmaq və bu izahların qəti həqiqət olduğunu iddia etmək elmi yanaşma deyil. Təkamülçülərin israrla qədim dövrün insanlarını "ibtidai" olaraq qələmə vermələri isə ön mühakiməli mövqelərinin bir nəticəsidir. Hazırlanmış insan fiqurlarının üzərində naxışlı parça olduğu görünür. Bu da təkamülçülərin iddia etdiyi kimi, nə zamansa insanların yarıçılpaq gəzən, ibtidai varlıqlar olmadıqlarını göstərir.

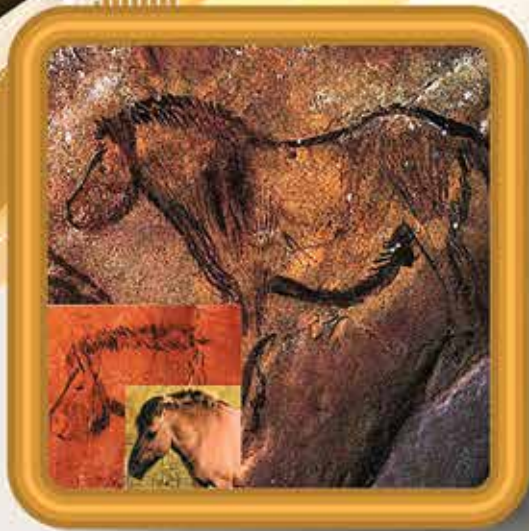

çox dərin bir qavrayışa, qavradıqlarını təsiredici bir şəkildə əks etdirmək qabiliyyətinə sahib olduqlarını göstərir. İstifadə edilən rəngləmə texnikası isə heç də təxmin edildiyi kimi ibtidai bir şəraitdə yaşamadıqlarının başqa bir göstəricisidir. Bundan əlavə, mağara divarlarına çəkilmiş bu şəkillər dövrün insanların mağaralarda yaşadığını göstərən bir dəlil deyil. Bu əsərləri meydana gətirən sənətkarlar yaxınlıqda bir evdə yaşaya, lakin əsərlərini sözü gedən mağara divarlarında çəkməyi üstün tutmuş ola bilərdi. Nəyi çəkəcəyini hansı hiss və düşüncə ilə seçəcəyi isə sənətkara məlumdur. Belə rəsmlər üzrə bir çox şərh verilə bilər, lakin veriləcək şərhərdən həqiqətə ən çox zidd olanı

isə onların ibtidailikdən təzəcə çıxmış varlıqlar tərəfindən çəkilmiş olmalarıdır. Bundan əlavə, BBC-nin internet vasitəsi ilə yayımlanan elmi səhifəsində yer alan 22 fevral 2000-ci il tarixli xəbərdə mağara rəsmləri ilə əlaqədar olaraq aşağıdakı sətirlər dərc edilmişdir:

Bunların ibtidai insanlar tərəfindən çəkildiyi güman edilirdi... Lakin iki alimin apardığı araşdırmalara görə, antik rəssamlarla bağlı bu qənaət tamamilə yanlışdır. Onlar bu şəkillərin mürəkkəb olduğunu və müasir cəmiyyətin dəlilləri olduğunu düşünürlər. (Claire Imber, "Ape-Man: Origin of Sophistication", "BBC News, 22 fevral 2000)

Müasir incəsənət anlayışının bir sıra əsəri də minlərlə il sonra eyni məntiqə dəyərləndirilə bilsəydi, 21-ci əsr cəmiyyətinin ibtidai qəbilə və yaxud inkişaf etmiş mədəniyyət olması bir sıra mübahisələrə səbəb ola bilərdi. Bundan 5000 il sonra müasir rəssamların tabloları heç bir zərər görmədən tapılsa və müasir dövrümüzə aid heç bir tarixi dəlil qalmamış olsa, həmin dövrün insanları dövrümüz haqqında nə düşünərdi? Van Qoqun və ya Pablo Pikassonun əsərlərini tapan gələcəyin insanları təkamülçü məntiqə görə hərəkət etsələr, müasir cəmiyyətimiz üçün neçə

şərhlər verərdilər? Mənzərə şəkli çəkən Klod Mone üçün "sənaye hələ inkişaf etməmiş, insanlar əkinçiliklə məşğul olurdular" və ya Kandinskinin abstrakt rəsmlərinə "hələ yazıb oxuya bilməyən, inkişaf etməmiş insanlar müxtəlif qaralamalarla bir-birini anlayırdılar" şərhini vermək hazırkı dövrümüz haqqında onları doğru nəticələrə aparacaqmı?

MAĞARA RƏSMLƏRİNDƏKİ ÜSTÜN BOYA TEXNİKASI

Pireney yarımadasının Fransaya aid hissəsində yerləşən Nio (Niaux) mağarası qədim dövrdə yaşayan insanların çəkdiyi biri digərindən effektiv rəsmlərlə doludur. Rəsmlər üzərində aparılan karbon testləri bu əsərlərin təxminən 14 min il əvvəl çəkildiyini göstərir. Nio mağarasındakı rəsmlər

Şəkildəki at rəsmi Fransanın Nio mağarasındakı rəsmlərdən biridir. Aparılan tədqiqatlar bu rəsmi təxminən 12 min il əvvələ aid olduğunu göstərmişdir. Rəsmi bölgədə yaşayan atlarla olan bənzərliyi rəsmi çəkən şəxsin bacarığını göstərməsi baxımından diqqət çəkir. Bu rəsmləri çəkənlərin inkişaf etmiş bir sənət anlayışına sahib olan şəxslər olduğu aydındır. Həmin rəsmlərin mağara divarlarına çəkilməsi bu şəxslərin ibtidai şərtlərdə yaşadığını göstərən bir dəlil deyil. Sadəcə şəxsi seçimlərinə görə kətan olaraq bu divarları istifadə etmələri olduqca yüksək bir ehtimaldır.

1906-cı ildə aşkar edilmiş və o zamandan bu yana da təfəsilatlı olaraq tədqiq edilir. Mağaranın ən bəzəkli hissəsi "Qara salon" olaraq adlandırılan qaranlıq bir yerdə yerləşən yüksək bir oyuqdan ibarət küncdür. Bizon, at, maral və dağ keçisi rəsmlərinin olduğu bu bölmə ilə əlaqəli olaraq "Müasir insanın mənşəyi" kitabında Rocer Levin belə şərh vermişdir: "...kompozisiyaların yaradılması zamanı yaradıcılıq və şüurun təsiri müşahidə edilir". (Roger Lewin, The Origin of Modern Humans, W.H. Freeman and Company, New York, 1993, səh. 193)

Bu rəsmlərlə əlaqədar alimlərin diqqətini cəlb edən ən vacib ünsürlərdən biri də istifadə

**Bu rəsimdə sənətkar
üçölçülü bir görüntü
yaradıb. Üçölçülü görüntü
yaratmaq ancaq çox yaxşı
sənət və rəsim təhsili almış
şəxslərin edə biləcəyi bir
texnikadır. Bir çox şəxs bu
təfəsilatlı sənəti
tətbiq edə bilməz.**

**Mağara rəsmlərində istifadə olu-
nan boyalar, kimya təhsili almış
bir universitet tələbəsinin belə əldə
etməsinin olduqca çətin olduğu bir
qarışıq maddə ilə hazırlanmışdır.**

**Çox mürəkkəb tərkibli bu boya
qarışıqlarını kimyaçılar ancaq
laboratoriyalarda əldə edə bilirlər.
Talk, barit, qələvi çöl şpatı və biotit
(mika) kimi maddələrin istifadəsi
ilə əldə edilən boyaların ətraflı bir
kimya bilgisi tələb etdiyi aydındır.
Bu bilgiyə sahib olan insanları isə
"yeni inkişaf etmiş"
adlandırmaq mümkün deyil.**

edilən boya texnikasıdır. Aparılan araşdırmalar bu rəsmlərdə təbii və yerli qaynaqların bir yere toplayaraq xüsusi qarışıqların əldə edildiyini göstərir. Şübhəsiz ki, bu ibtidailikdən təzəcə çıxmış varlıqların edə bilməyəcəyi düşünmə, planlaşdırma və istehsal bacarığının göstəricisidir. Rocer Levin bu boyama texnikasını belə izah edir:

Boyanın düzəldilməsində istifadə edilən maddələr (pigmentlər) və mineral aşqarlar, Üst Paleolit dövrünün insanları tərəfindən seçilərək xüsusi bir qarışıq əldə etmək üçün 5-10 mikronadək xırdalanırdı. Qara rəngli boya təxmin edildiyi kimi, odun kömürü və manqan 4-oksidi idi. Lakin diqqət

ən çox aşqarlar üzərinə yönəlmişdi. Aşqarlar, yəni doldurma materialları daha çox rənglərə canlılıq verdiyi kimi, adından da göründüyü kimi, boyanın qatılaşmasını da təmin edir. Dörd müxtəlif növü olduğu müəyyən edilən bu maddələri tədqiqatçılar birdən dördə qədər sıralamışlar: Talk, barit, qələvi çöl şpatı və biotit (mika) tərkibli qələvi çöl şpatı. Klots və dostları bu aşqarları özləri də sınaqdan keçirmiş və çox effektiv olduğunu görmüşlər. (Roger Lewin, The Origin of Modern Humans, W.H. Freeman and Company, New York, 1993, səh. 193)

Göründüyü kimi, istifadə edilən texnika olduqca inkişaf etmişdir. Bu da açıq şəkildə həqiqəti bir daha əks etdirir: keçmişdə ibtidai adlandırılan hər hansı

Alimlərin araşdırmalarına görə at rəsinin alt qismindəki nöqtələr ayın 29 günlük dövrünü göstərir.

Maral rəsinin altında çəkilmiş 13 nöqtəli silsilə isə Ayın bir ay ərzindəki dövriyyəsinin yarısını təmsil edir.

"Ən qədim ay təqvimini təyin edildi" başlığı ilə BBC-in internet saytında yerləşdirilən xəbərdə darvinistlərin cəmiyyətlərin təkamülü iddiasını bir daha darmadağın edən məlumatlar vardır.

varlıq yaşamamışdır. İnsan ilk olaraq var olduğu gündən bəri düşünmə, danışma, anlama, qavrama, qiymətləndirmə, plan qurma və istehsal qabiliyyəti olan üstün bir varlıqdır. Şəkilləri rəngləmək üçün aşqardan istifadə edən, bu aşqarları hazırlamaq üçün tarik, barit, kalium çöl şpatı və biotit kimi kimyəvi maddələri birləşdirən insanların guya meymunluqdan yeni çıxmış, hələ mədəniləşməmiş varlıqlar olduqlarını iddia etmək ağıla və məntiqə ziddir.

LASKO MAĞARALARINDA 16.500 İLLİK ASTRONOMİYA XƏRİTƏLƏRİ

Münhen Universitetindən tədqiqatçı dr. Mixael Rappenqlük (Micheal Rappenglueck)

Lasko(Lascaux) mağaralarında apardığı tədqiqatlar nəticəsində bu mağaraların divarlarında olan rəsmlərin astronomik məna daşıya biləcəklərini müəyyən etmişdir. Mağaranın divarlarında olan fiqurlar fotoqrammetriyadan istifadə edilib kompyuter vasitəsilə bir daha təkmilləşdirilmiş və əmələ gələn həndəsi çertyoj dairələrin, bucaqların və düz xətlərin hər birinin bir məna kəsb etdiyini göstərmişdir. Kompyuter vasitəsilə həyata keçirilən hesablamalara ekliptik əyrilik, gecə-gündüz bərabərliyi ilə öz oxu ətrafında dönməsi, ulduzların nizamlı hərəkətləri, Ayın və Günəşin diametrinin və radiusunun ölçüləri, kainatdakı bütün sınıma və sıxılmalarla əlaqədar bütün mənalara əlavə edilmişdir. Aparılan tədqiqatlar nəticəsində bu çertyojların bəzi ulduz topalarına və Ayın müəyyən

Daha bir misal, təxminən 7 min illik bu rəsmdə, musiqi alətində ifa edən bir insan görünür. Yandakı digər şəkildə isə, Botsvanada yaşayan Dzu adlı yerli əhalidən bir nəfərin buna bənzər musiqi alətində ifadə etdiyini görürük. 7 min il əvvəl istifadə edilən bir musiqi alətinə çox oxşayan alətin bugünkü gündə də istifadə edilməsi diqqət çəkir. Bu darvinistlərin iddiasını məhv edən misallardan biridir. Darvinizmin iddia etdiyi kimi mədəniyyət həmişə inkişaf etmir, bəzən də minlərlə il eyni qalır. Bu adam 7 min il ərzində var olan bir musiqi alətini istifadə etməyə davam edərkən, dünyanın o biri ucunda ən son musiqi alətləri ilə simfoniya bəstələnir və hər iki mədəniyyət eyni dövrə aiddir.

**ŞİMALİ AFRİKADA QAYADA
QABARTMALAR (RELYEF TƏSVİRLƏR)
VƏ QAYA ÜSTÜ RƏSMLƏR
TƏKAMÜLÇÜLƏRİ
HEYRƏTƏ GƏTİRİR**

Təxminən 7 min illik olan bu zürafə formalı qabartmalar görənlərə sürünün hərəkətdə olduğu hissini verən mükəmməllikdə canlandırılmışdır. Bu əsərin düşünmə qabiliyyətinə malik, mühakimə etməyi bacaran, öz fikirlərini ifadə edə bilən, istehsal qabiliyyətli, incəsənət haqqında anlayışlı insanlar tərəfindən ərsəyə gətirildiyi çox açıq görünür.

hərəkətlərinə işarə etdiyi aydın olmuşdur. BBC kanalı elm və texnika bölümünə aid mövzu ilə əlaqədar aşağıdakı məlumatları vermişdir:

Mərkəzi Fransada tapılan Lasko mağaralarındakı məşhur divar rəsmlərində tarixdən əvvəlki dövrə aid (gecə vaxtı) göyün xəritəsi kəşf edildi. 16.500 illik tarixə sahib olduğu təxmin edilən xəritə bugünkü günümüzdə yay üçbucağı (summer triangle) olaraq tanınan üç parlaq ulduzu göstərir. Laskodakı cizgilər arasında, ayrıca olaraq, Pleyada ulduz kəhkəşanının da xəritəsi tapıldı... 1940-cı illərdə kəşf edilən divarlar atalarımızın sənət qabiliyyətlərini göstərirdi. Lakin bu gün artıq sözü gedən rəsmlərin atalarımızın elmi biliklərinin

səviyyəsini də göstərdiyi aydın olmuşdur. (Dr. David Whitehouse, "Ice Age Star Map Discovered," BBC News, 9 avqust 2000)

Darvinistlərin iddialarına görə, bu rəsmləri çəkənlər guya ağacdan təzəlikcə enən, zehinləri təkmilləşməkdə olan varlıqlardır. Lakin həm bu rəsmlərin sənətkarlıq baxımından dəyəri, həm də son tədqiqatların göstərdiyi nəticələr təkamülçülərin bu iddialarını əsassız edir. Sözü gedən rəsmləri çəkənlər həm üstün estetik anlayışına, həm mütərəqqi sənətkarlıq texnikasına, həm də tədqiqatların göstərdiyinə görə elmi məlumata sahib olan insanlardır.

Fosillər təkamülü təkzib edir

Palıd yarpağı

Dövr: Kaynozoy erası, Eosen dövrü

Yaşı: 45 milyon il

Bölgə: Uayt River, Vayominq, ABŞ

Fosillər bitkilərin təkamül keçirmədiyini, hər hansı xəyali əcdadının olmadığını göstərir. Balıqlar balıq, quşlar quş, hörümçəklər hörümçək, şamlar şam, küknarlar küknar, güllər gül kimi mövcud olduğu kimi, palıd da palıd kimi mövcud olub. Şəkildəki 45 milyon illik palıd yarpağı fosili də bu faktı təsdiqləyir.

Daha ətraflı:

www.fosilmuzeyi.com

Kərgədan kəlləsi

Dövr: Kaynozoy erası, Oligosen dövrü

Yaşı: 33 milyon il

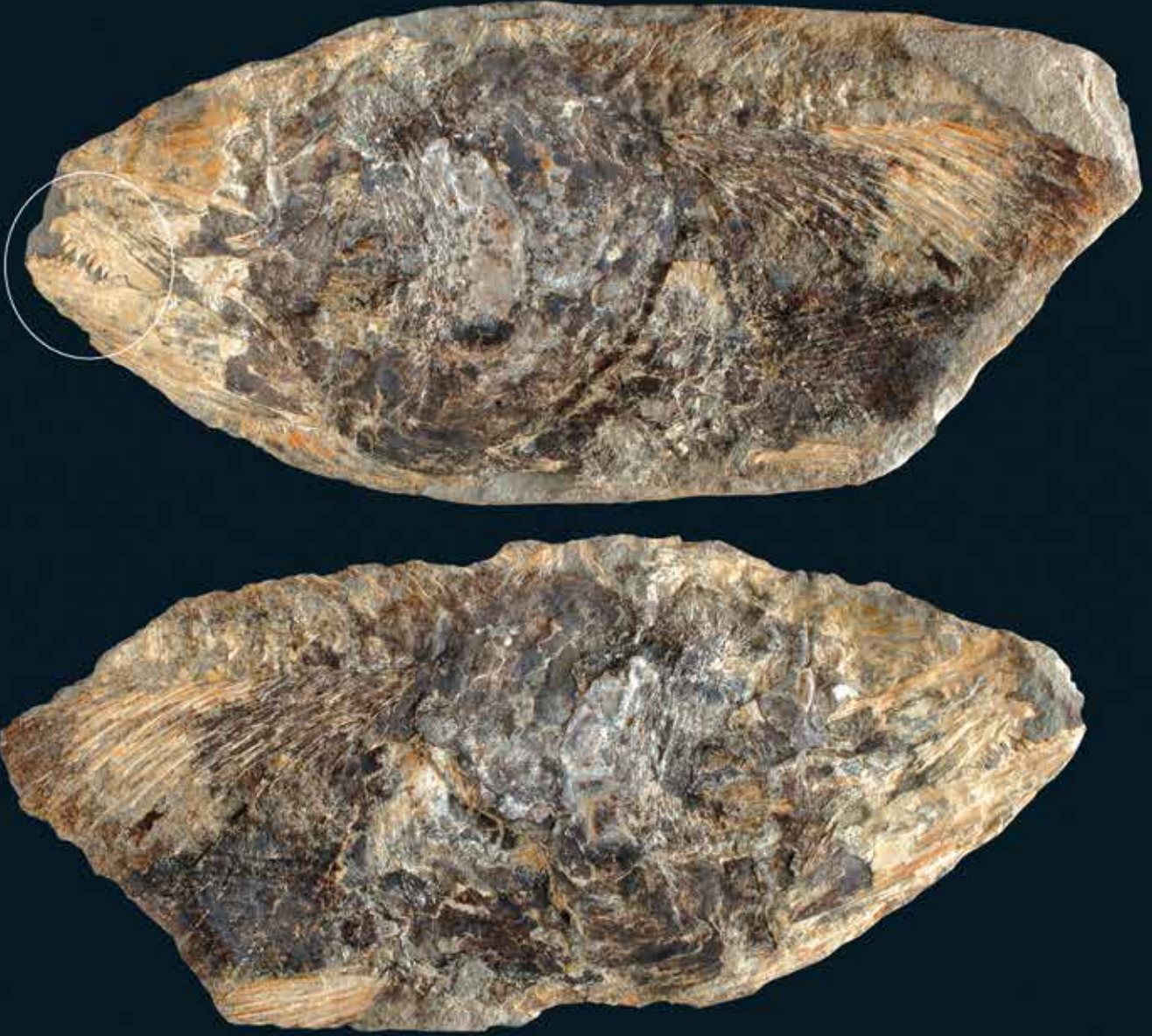
Bölge: Konvers dairəsi, Vayoming, ABŞ

Şəkildə görünən fosil 33 milyon il əvvəl yaşayan kərgədanlarla dövrümüzdəki kərgədanlar arasında heç bir fərqin olmadığını sübut edir. Milyon illərdir quruluşu dəyişməyən canlılar təkamül nəzəriyyəsinin böyük bir yalan olduğunu göstərir.

Daha ətraflı:

www.fosilmuzeyi.com

Qızılbalıq kəlləsi

Dövr: Kaynozoy erası, Pleystosen dövrü

Yaşı: 1.8 milyon – 11 min il

Bölge: Kamlups, Britaniya Kolumbiyası, Kanada

Qızılbalıqların müxtəlif geoloji dövrlərə aid bir çox fosil nümunəsi var. Bu dövrlərdə yaşamış qızılbalıqların hamısı dövrümüzdə yaşayan nümunələri ilə eynidir. Tapılan hər fosil darvinistləri təkzib edərək digər canlı növləri kimi qızılbalıqların da dəyişmədiyini sübut edir.

Daha ətraflı:

www.fosilmuzeyi.com

Çəmən ağcaqanadı

Dövr: Kaynozoy erası, Eosen dövrü

Yaşı: 48-37 milyon il

Bölgə: ABŞ

Bütün digər canlı növlərində olduğu kimi, çəmən ağcaqanadlarının da dəyişməməsi təkamülçülərin iddialarının doğru olmadığını sübut edir. Təkamül nəzəriyyəsi XIX əsrin ibtidai elmi səviyyəsində irəli sürülmüş, cahillikdən qəbul edilmiş, ancaq XX-XXI əsrlərin elmi ilə təkzib edilmiş nəzəriyyədir.

Daha ətraflı:

www.fosilmuzeyi.com

Ayı kəllə sümüyü

Dövr: Kaynozoy erası, Pleystosen dövrü

Yaşı: 50 min il

Bölgə: Miçiqan, ABŞ

Təkamülçülər itlərlə ayılar arasında bəzi anatomik bənzərliklər olduğunu irəli sürərək hər iki canlının ortaq əcdaddan təkamül yolu ilə törədiyini iddia edirlər. Fosil qeydləri isə bu iddianın əsassız olduğunu göstərir. Bu günə qədər yarı it, yarı ayı fosil tapılmayıb, ancaq ayıların da, itlərin də dəyişmədiyini göstərən yüzrlə fosil əldə edilib. Şekildəki qara ayı kəllə sümüyü fosili də ayıların təkamül keçirmədiyini sübut edir.

Daha ətraflı:

www.fosilmuzeyi.com

Arılar polyarizə işığı görmə qabiliyyətlərindən qida tapmaq üçün istifadə edirlər

Arılar polyarizə işıqdan yaradıldıqları andan etibarən – yəni milyon illərdir istifadə edir, qüsursuz hesablama ilə istiqamət təyin edirlər. Bəs bunu necə bacarırlar?

Arılar istiqaməti polyarizə işığa əsasən tapırlar

Arılar hava buludlu olduqda belə, günəşdən kompas kimi istifadə edirlər. Bunu ultrabənövşəyi işıq dalğaları vasitəsilə edirlər.

Ultrabənövşəyi işıq dalğaları çox sıx olmayan bulud örtüyünün içindən keçə bilir. Bu sayədə işçi arılar günəşin istiqamətini müəyyən etməkdə ultrabənövşəyi işıq dalğalarından istifadə edirlər.

Günəşdən yayılan təbii işıq polyarizə olur, yəni işıq dalğalarının titrəyiş istiqaməti Günəş səmada hərəkət edərkən nizamlı şəkildə dəyişir. Bu polyarizasiya formasını insanlar görə bilmirlər, lakin arılar və bir çox canlı görür. Günəşin görünməməsi və ya

göy üzünün buludlu olması bu canlılar üçün maneə deyil.

Arılar buludlara baxmayaraq, göyü bir növ hissələrə bölünmüş kimi görür və Günəşin həmin an olacağı yeri hesablayırlar. (Mark L. Winston, The Biology of the Honey Bee, Harvard Univ. Press, 1991, səh.163-164)

Məsələn, təsəvvür edin ki, bal arısı səhər saat 09:00 radələrində pətəkdən çıxdıqdan bir müddət sonra siz onu tutursunuz və saat 16:45 radələrində təbiətə yenidən buraxırsınız. Arı günəşin həmin andakı və siz onu tutduğunuz zamandakı mövqeyi arasındakı fərqi hesablayaraq pətəyinin harada olduğunu müəyyən edib evinə gedir.

Arı polyarizə işıqdan qida tapmaq üçün necə faydalanır?

Eynilə tozlandırıcı həşəratlar kimi arıların da gözlərində göy üzündəki polyarizə formalarını görənlər həssas sahə var. Tozlandırıcı həşəratların istiqaməti müəyyən etmək, yumurta qoymaq və qida tapmaq kimi məqsədlərlə bu qabiliyyətlərindən istifadə etdikləri elmə məlum idi. Ancaq arıların bu xüsusiyyəti yeni kəşf edilib.

Qərbi Avstraliya

Universitetinin Bristol

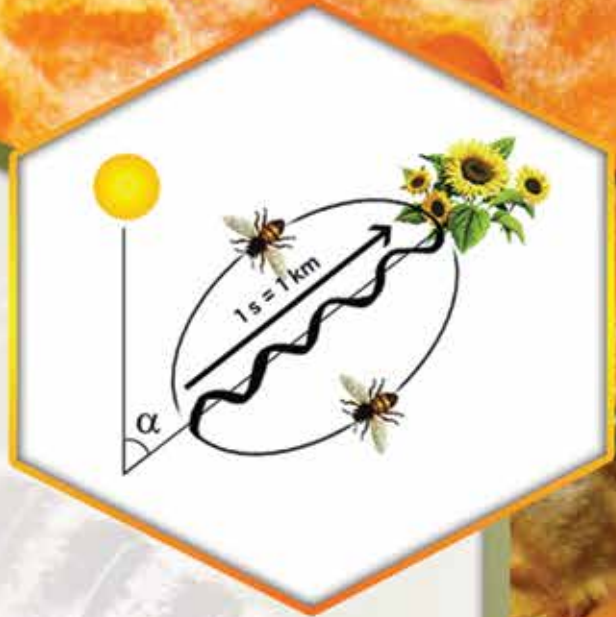
Bioloji Elmlər və Heyvan Biologiyası

fakültəsindən professor Culian Partric və həmkarları torpaq eşşək (*Bombus terrestris*) arılarının çiçəklərdəki polyarizasiya formalarını öyrənərək qida tapdığını aşkar ediblər.

Çiçəklərin mayalanmasında *Bombus* arılarının böyük rolu var. *Bombus*ların digər arılara nisbətən daha tüklü olan bədənlərindəki tükcüklər mikroskopik qarmaqlarla örtülüdür. Bu qarmaqlar arı çiçəyin ətrafında fırlanıqca yapışan tozcuqları toplamasını asanlaşdırır. *Bombus* daha sonra orta ayaqları ilə tozcuqları səbətciyinə boşaldaraq tədarük edir. (David Attenborough, *The Trials of Life*, səh. 59)

Arının gözündəki polyarizasiyaya həssas sahə təqribən 53% çiçək növünün polyarizasiya formasını görür. Yarpaqları aşağıya qatlanmış çiçəklərdən əks olunan işıq göy üzünün polyarizasiya naxışları ilə ziddiyyət təşkil edir. Beləcə, arılar çiçəklərin yerini müəyyən edirlər.

Professor Partric bu qeyri-adi qabiliyyəti belə açıqlayır: "Bitkinin mövcud olması böyük ölçüdə tozlandırıcı canlıların çiçəkləri düzgün ayırd etmə qabiliyyətlərindən asılıdır. Arılar çiçəkləri tanımaq üçün çoxlu sayda nişandan istifadə edirlər. Bunlar rəng, forma, toxuma, müəyyən kimyəvi birləşmələr və temperatur kimi amillərdir.

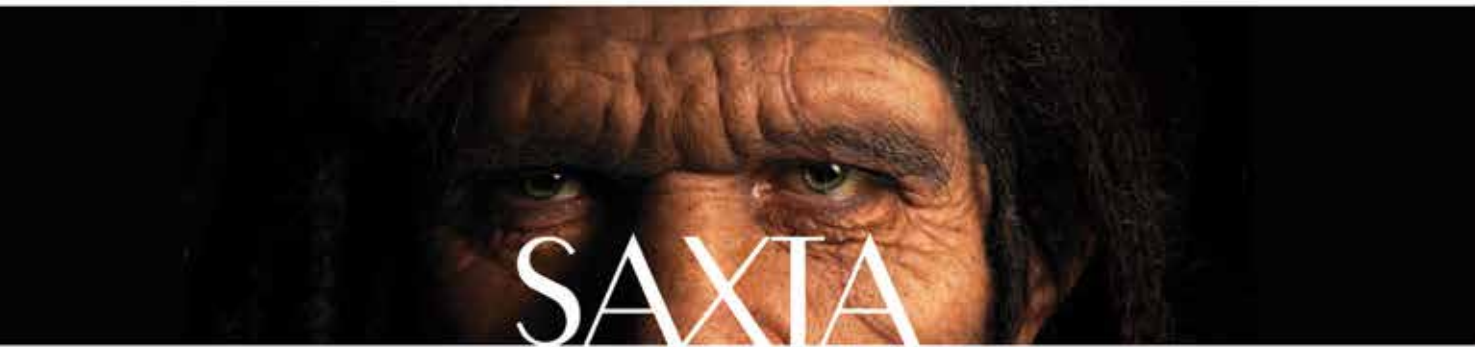

Yaxın zamanda aparılan tədqiqatlar həşəratların çiçəkləri ayırd etmək üçün onlardakı rütubət faizindən və elektrik sahəsindən istifadə etdiklərini göstərib.

Bu səbəbdən, bitkinin bir çox signal göndərməsi tozlandırıcı canlıları həmin istiqamətə cəlb etmək üçün böyük üstünlükdür. Kəşflərimizə görə polyarizasiyanı görmə qabiliyyəti arılara da çiçəklərlə bağlı əlavə məlumatlar verir".

Çox mürəkkəb fiziki və kimyəvi formullarla açıqlanan bu heyranedicilik qabiliyyətləri arılara yaradıldıqları andan etibarən ilham edən Allah'dır.

İnsanla meymunun eyni əcdaddan yaranması barədə **hekayələr** hansılardır?

Təkamülçülər xəyali ssenarilərində meymun qalıqlarının çoxluğundan istifadə edərək insanlarla meymunların eyni əcdaddan törədiklərini iddia edirlər. Məlumdur ki, indiyə kimi 6000-dən çox meymun növü mövcud olmuşdur. Onların əksəriyyətinin nəslı kəsilmişdir. Hal-hazırda 120-yə qədər meymun növü yaşayır. Məhz 6000-ə yaxın nəslı kəsilmiş meymun növünün qalıqları təkamülçülər üçün zəngin vəsait qaynağıdır.

Təkamülçülər yox olmuş meymun növlərinin kəllə və sümüklərini kiçikdən böyüyə doğru düzmüş, bu silsiləyə nəslı kəsilmiş insan irqlərinə aid kəllələri də əlavə edərək insanın təkamülü ssenarisini yazmışlar. Ssenari belədir:

«İnsanlar və müasir meymunlar ortaq əcdada sahibdirlər. Bu varlıqlar zaman keçdikcə təkamül keçirərək bir qismi müasir meymunları meydana gətirmiş, təkamülün digər qolunu isə müasir insanlar meydana gətirmişdir».

Halbuki, bütün paleontoloji, anatomik və bioloji tapıntılar bizə təkamülün bu iddiasının da əsassız olduğunu göstərir. İnsanla meymun arasında qohumluq əlaqəsinə dair heç bir dəlil yoxdur. Saxtakarlıqlar, təhriflər, hiyləgər şəkil və xəyali şərhərdən başqa...

Qalıqlar bizə tarix boyu insanların insan, meymunların da meymun olaraq qaldıqlarını göstərir. Təkamülçülərin insanın əcdadı kimi göstərdikləri qalıqların bir hissəsi, əslində, çox yaxın dövrə (məsələn, 10.000 il əvvələ) qədər

yaşamış və nəslı kəsilmiş qədim insan irqlərinə aiddir. Hal-hazırda da yaşayan bir çox insan birliyi var. Onlar təkamülçülərin insanın əcdadı kimi göstərməyə çalışdıqları insan irqləri ilə eyni fiziki quruluş və xüsusiyyətlərə sahibdirlər. Ən vacibi isə meymunlar və insanlar arasında bir çox anatomik fərqlərin olmasıdır və bunların heç biri təkamüllə ortaya çıxmamışdır. Ancaq təkamülçülər xəyali ssenarilər uydurmağa davam edirlər.

Bu xəyali ssenarilərdən biri də insanlarla meymunlar arasında bir gen fərqlərinin olması, mutasiya nəticəsində meymunlardakı bir genin itməsi və bunun insana keçməsində əhəmiyyətli rol oynamasıdır. Təkamülçülərin irəli sürdüyü bu dəlili əsassızlığını belə yekunlaşdırı bilərik:

Aparılan araşdırmalarda elm adamları sialturşusu kimi məlum olan şəkər molekulunun (Neu5Ac və Neu5Gc) iki formasının olduğunu, bu iki forma arasında yalnız bir oksigen atomu fərqlərinin olduğunu, Neu5Gc-nin şimpanzelərdə və bütün məməlilərdə olduğunu, ancaq nəslı kəsilmiş insan irqi olan neandertallarda və müasir insanlarda olmadığını təsbit etmişlər.

Təkamülçülər isə bu məlumatdan istifadə edərək mutasiyanın bu şəkər molekulunu istehsal edən geni yox etdiyini və bunun şimpanzelərlə insanlar arasındakı fərqi yaratdığını irəli sürürlər. Əslində, burada klassik təkamülçü ön mühakimələrlə verilmiş səhv məlumat nümunəsi görünür. Təkamülçülərin təkamülün reallaşdığına dair heç bir dəlillərinin olmadığına baxmayaraq, elmi tapıntıları təkamülün reallaşması kimi qiymətləndirirlər. Yəni «şimpanzedə olan bir gen insanda yoxdursa, təkamül də mutasiya və təbii seleksiya yolu ilə reallaşdığına görə, deməli, bu gen mutasiyanın nəticəsində itmişdir» şəklində məntiq yürüdürlər. Halbuki, heç bir dəlilləri yoxdur, bu iddia yalnız fərziyyədən ibarətdir.

Təkamülçülər şimpanzelərdəki genin yox olması ilə şimpanzelərin inkişaf edərək insanlaşmağa başladıklarını iddia edirlər. Halbuki, insanlarda bu genin əskikliyi xərcəng, AIDS, qızdırma, qrip kimi xəstəliklərə səbəb ola bilər. Şimpanzelərin bu cür xəstəliklərə tutulmamaqlarının səbəbi də bu genə sahib olmalarıdır. Yəni şimpanzelərin sahib olduqları üstünlük insanlarda yoxdur. Məlumdur ki, təkamül nəzəriyyəsi bir orqanizmdə mutasiyalarla meydana gələn dəyişikliklərdən üstün olanların təbii seleksiya yolu ilə seçildiyini və bu üstün dəyişmələrin seçilərək yığılması nəticəsində

canlıların təkmilləşdiklərini iddia edir. Ancaq burada üstün bir vəziyyət yoxdur, çünki mutasiyaya məruz qalan canlı çox təhlükəli və ölümcül xəstəliklərə düçar ola bilər. Təkamülçülər isə şimpanzelərdəki gen itkisinin onların inkişaf edərək insan xüsusiyyətləri qazanmasına səbəb olduğunu qarşıya qoyaraq, öz nəzəriyyələri ilə ziddiyyət təşkil edirlər.

«İnsanın təkamülü» ssenarisi xəyali fantaziyaadır. Çünki belə bir soy ağacının mövcud olması üçün meymunlardan insanlara mərhələli təkamül yaşanmalı və bunun qalıqları tapılmalı idi. Halbuki, meymunlarla insanlar arasında uçurum var. Skelet strukturları, kəllə həcmələri, dik,

ya da əyilmiş yerimə formaları kimi xüsusiyyətlər insanla meymun arasındakı uçurumu təşkil edir.

Meymun və insan arasındakı böyük uçurum

Bir insan irqi olan Homo erectus ilə «insanın təkamülü» ssenarisində ondan əvvəl gələn

meymunlar (Avstralopitek, Homohabilis, Homo rudolfensis) arasında böyük uçurum var. Yəni fosilqeydlərində gördüyümüz ilk insanlar təkamül keçirmədən, eyni anda və birdən ortaya çıxmışlar. Bu, onların yaradılıqlarının göstəricisidir.

Ancaq bu həqiqəti qəbul etmək, təkamülçülərin fəlsəfələrinə və ideologiyalarına ziddir. Bu səbəbdən, xüsusi insan irqi olan Homo

erektusu yarı-insan yarı-meymun canlı kimi göstərməyə çalışırlar. Düzəltdikləri Homo erektus rekonstruksiyalarında israrla meymunabənzər

özünü meydana gətirən genləri, hüceyrələri araşdırması, siyasət yürütməsi, diplomatik əlaqələr qurması, sənaye qurması, dövlətləri

xətlər çəkirlər. Avstralopitek və ya Homo habilis kimi meymunları da eyni üsulla «insanlaşdırırlar». Bu üsulla meymunları və insanları bir-birlərinə yaxınlaşdırıb iki fərqli canlı qrupunun arasındakı uçurumu kiçiltməyə çalışırlar.

Bir gen fərqlinin şimpanzeni insana çevirəcəyinə inanmaq elmdən uzaqdır

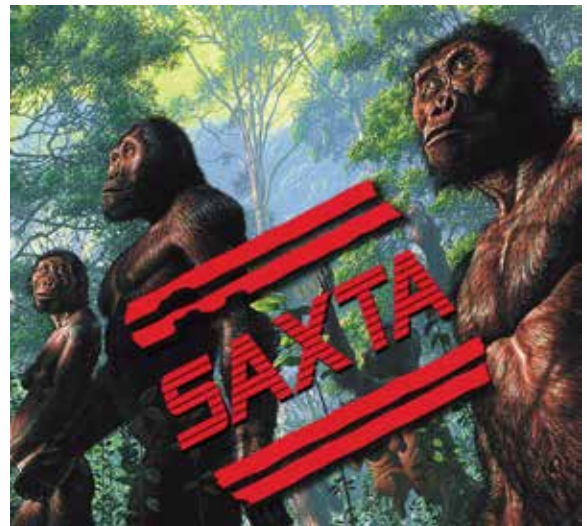
İnsanlarla şimpanzelər arasındakı anatomik və ya biokimyəvi fərq, şübhəsiz, bir genin deyil, bir çox genin fərqliliyindən qaynaqlanır. Bu səbəbdən, bir geni insanla şimpanze arasındakı fərq kimi irəli sürmək təkamül nəzəriyyəsinə inanan bir insan üçün belə çox dayaz bir yanılmadır.

Təkamülçülərin ən böyük ümidi insanlarla şimpanzelər arasında çox az gen fərqi olması iddiasına dayaq tapmaqdır. Beləliklə, «Şimpanzelərlə sahib olduğumuz ortaq əcdada bir neçə mutasiya təsir etdi və bu meymunlar insan oldu», - deyə biləcəklər. Ancaq insanla meymun arasındakı fərqlərin gen fərqliliyindən asılı olmadığı aydındır. İnsanın genetik quruluşu başqa xüsusiyyətlərə sahibdir, heyvanlardan çox fərqlidir. Bir meymuna hansı mutasiya təsir etsə də, hansı gen əlavə olunsada, bu şimpanzenin düşünməsi, ağıllı, vicdanlı olması, mühakimə yürütməsi, projətlər qurması, sənət əsərləri yaratması, estetikadan, simmetriyadan zövq alması, kosmik vasitələri düzəltməsi, göydələnlər tikməsi, atom mühəndisi olması, beyin əməliyyatları aparması,

idarə etməsi, mahnı bəstələməsi, inanc sahibi olması qeyri-mümkündür.

Təkamülçülər əksini isbat etməyə çalışsalar da, insanlarla heyvanlar arasındakı uçurumu nə (heç cür tapa bilmədikləri) ara-keçid formaları, nə təsadüfən meydana gələn mutasiyalarla, nə də genlərlə bağlaya bilirlər. İnsanı insan edən sahib olduğu ruhdur. Ruh isə mutasiyalarla, genlərdəki fərqlərlə, təbii seleksiya ilə qazanılmaz. Ruh insana verən Allah'dır. Elmi tapıntılar insan ilə digər canlılar arasında quruluşca bir qohumluğun olmadığını da göstərir.

Bəs təkamülü müdafiə edən bu qədər elm adamının israr etmələrinin səbəbi nədir? Niyə eyni anda bir çox ziddiyyətli mühakiməni qəbul edir, öz əlləri ilə tapdıqları dəlilləri saymayaraq

nəzəriyyələrini yaşatmağa çalışırlar?

Bunun bir cavabı var. O da bu şəxslərin təkamülü tərk etdiklərində qarşılaşacaqları həqiqətdən qorxmalarıdır. Təkamülü tərk etdiklərində qarşılaşacaqları həqiqət insanı Allah'ın yaratması həqiqətidir. Bu isə sahib olduqları ön mühakimələr və inandıqları materialist fəlsəfə baxımından qəbul edilməz bir düşüncədir.

Bu səbəblə, həm özlərini aldadır, həm də onlarla əməkdaşlıq edən mediadan istifadə edərək dünyanı aldadırlar. Tapa bilmədikləri qalıqları xəyali şəkillər və ya maketlər yolu ilə «çıxarı» və insanlarda təkamülü dəstəkləyən qalıqların olduğu təəssüratını yaratmağa çalışırlar. Materialist fəlsəfəyə özləri kimi inanan müxtəlif media quruluşları isə bu xəyali şəkil və ya maketlərdən istifadə edərək, kütlələri aldatmağa, təkamül nağılını insanların şüuraltına yeritməyə çalışırlar.

Ancaq nə qədər çalışsalar da, həqiqət ortadadır: insan şüursuz təkamül müddəti ilə deyil, Allah'ın yaratması ilə var olmuşdur və dolayısıyla, Onun qarşısında məsuliyyət daşıyır.

«Avstralopitek» ("Australopithecus") adını verirlər. Bu canlılar, əslində, nəsli kəsilmiş qədim meymun növündən başqa bir şey deyil. Avstralopiteklərin müxtəlif növləri var. Onların bəziləri iri quruluşlu, bəziləri isə daha kiçik quruluşlu meymunlardır.

İnsan təkamülünün sonrakı mərhələsini də təkamülçülər «Homo», yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya görə, Homo ardıcılığındakı canlılar Avstralopiteklərdən daha inkişaf etmiş canlılardır. Bu növün təkamülünün sonuncu mərhələsində isə Homo sapiens, yəni müasir insanın meydana gəldiyi qarşıya qoyulur.

Təkamülçü nəşrlərdə və dərs kitablarında olan, ya da mediada adı çəkilən «Yava adamı», «Pekin adamı», «Lüsi» kimi qalıqlar da yuxarıda sadaladığımız dörd növdən birinə daxil edirlər.

Ramapitek kimi bir zamanların çox iddialı ara-keçid forma namizədləri isə adi meymun olmalarının başa düşülməsindən sonra insanın xəyali soy ağacından səssiz-səmirsiz çıxarılmışlar.

Təkamülçülər «Avstralopitek» > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens

Darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər varlıqlardan törədiyini fərz edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu müddətdə, müasir insanla əcdadları arasında bəzi ara-keçid formaların yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə xəyali olan bu ssenaridə dörd kateqoriya var:

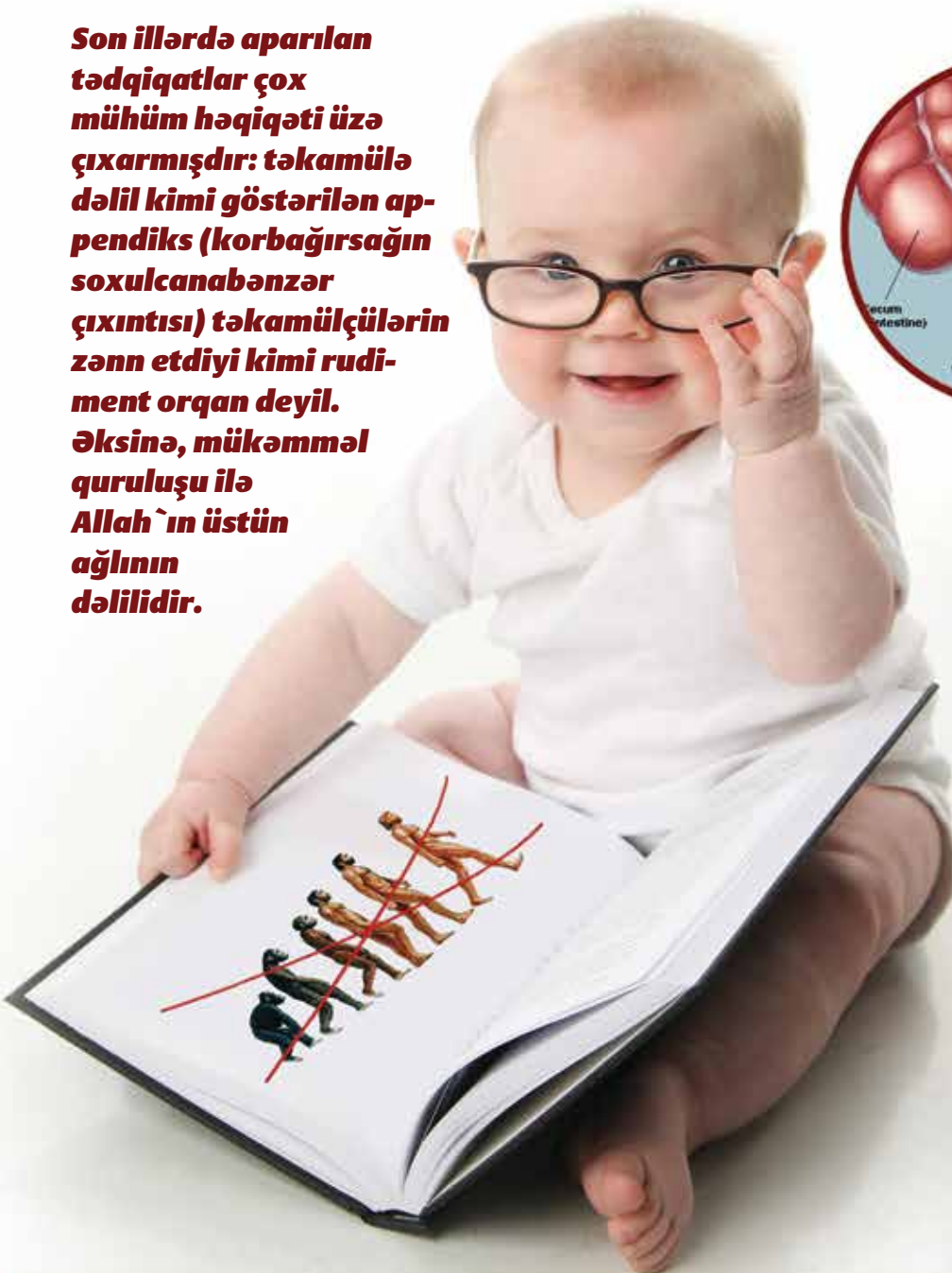
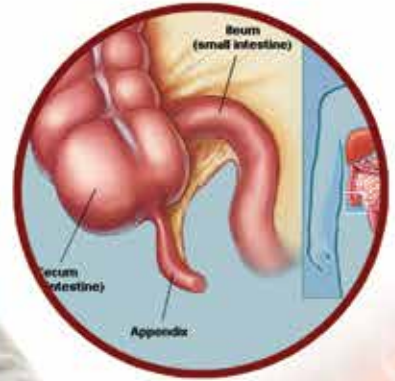
- Australopithecines (Avstralopitek)
- Homo habilis
- Homo erectus
- Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk meymunabənzər əcdadlarına «cənub meymunu» mənasını verən

ardıcılığını verərkən bu növlərin hər birinin sonrakının əcdadı olduğu təəssüratını yaradırlar. Halbuki, paleoantropoloqların son tapıntıları Avstralopitek, Homo habilis və Homo erectusun dünyanın fərqli bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıklarını göstərir. Hətta Homo erectusa aid edilən insanların bir hissəsi yaxın zamanlara qədər yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis və Homo sapiens sapiens (müasir insan) ilə eyni mühitdə və yan-yanı tapılmışlar. Bu isə, əlbəttə, bu canlıların bir-birlərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur.

Təkamül nəzəriyyəsinə təkbib edən orqan: APPENDİKS

**Son illərdə aparılan
tədqiqatlar çox
mühüm həqiqəti üzə
çıxarmışdır: təkamülə
dəlil kimi göstərilən ap-
pendiks (korbağırsağın
soxulcanabənzər
çıxıntısı) təkamülçülərin
zənn etdiyi kimi rudi-
ment orqan deyil.
Əksinə, mükəmməl
quruluşu ilə
Allah`ın üstün
ağlının
dəlilidir.**

Appendiks qarının aşağı sağ bölgəsində yoğun bağırsağın başlanğıc hissəsi olan korbağırsağın aşağı kənarından başlayan, uzunluğu təqribən 10 sm, qalınlığı 0.5-1 sm olan ucu qapalı kanaldır. Appendiksin yoğun bağırsağa bitişik ağzı, bağırsağa açılan kisə kimi uzanan forması təkamülçüləri yanıldan əsas səbəbdir. Bu kisə formasındaki orqan təkamülçülərin xəyali

təkamül mexanizmlərini hərəkətə keçirmiş və bu orqanın təkamül prosesi nəticəsində tədricən funksiyasını itirmiş rudiment orqan olduğunu iddia etmişlər. Halbuki bu fikir həm məntiqdən kənardır, həm də elmi cəhətdən yanlışdır. Bəs appendiksi rudiment orqan kimi səciyyələndirən təkamülçülərin bu xətasının elmi açıqlaması nədir?

APPENDİKSİN RUDİMENT ORQAN OLMASI İDDİASI ELMİ CƏHƏTDƏN NİYƏ YANLIŞDIR?

Darvinizmin digər iddiaları kimi appendiksin rudiment orqan olması iddiası da o dövrün ibtidai elmi səviyyəsindən doğan cəfəngiyatdır. Elm inkişaf etdikcə Darvinin və onun tərəfdarlarının rudiment hesab etdiyi orqanların, əslində, mühüm funksiyaları olduğu üzə çıxmışdır. Çünki

“funksiyasız” adlandırılan orqanlar, əslində, funksiyası hələ müəyyən edilməmiş orqanlar idi. Funksiyaları müəyyən edildikcə təkamülçülərin tərtib etdiyi uzun “rudiment orqanlar” siyahısı qısalmışdır. Bəs təkamülçülərin rudiment orqanlar siyahısının qısalmasına səbəb olan və appendiksin mühüm funksiyaları olduğunu göstərən elmi faktlar hansılardır? Birlikdə təhlil edək.

Appendik immun sisteminə dəstəkdir:

Elm adamları rudiment orqan hesab edilən appendiksin yaradılış möcüzəsi olduğunu sübut

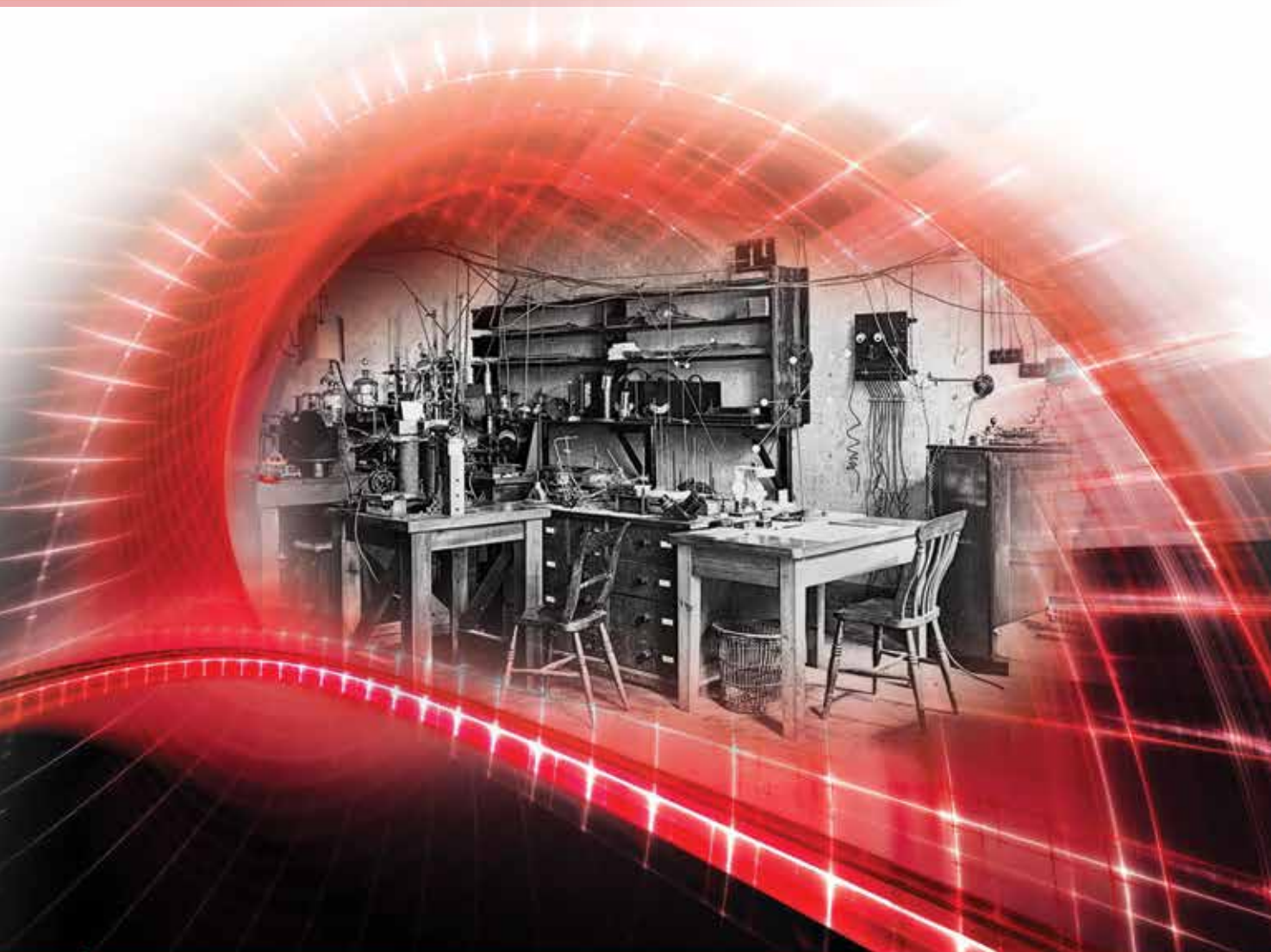

ediblər. Çünki appendiks orqanizmə daxil olan mikroblara qarşı mübarizə aparan limfa sisteminin bir üzvüdür. Bu həqiqət "Examples of Bad Design Gone Bad" ("Pis dizayn nümunələri səhv çıxdı") adlı məqalədə açıqlanmışdır.

Appendiksin mikroskopik səviyyədə tədqiq edilməsi nəticəsində içində çoxlu miqdarda limfa toxuması olduğu aşkar edilmişdir. Bunlar

orqanizmə yemək yolu ilə daxil olan yad maddələri, yəni antigenləri tanıma qabiliyyətinə malikdirlər. Bənzər limfa toxumasına (bu limfa toxuması GALT-yəni həzm sistemi ilə əlaqədar olan limfa toxuması adlanır) bağırsaq sisteminin digər hissələrində də rast gəlinməsi appendiksin bir vaxt iddia edildiyi kimi kiçilmiş, funksiyasını itirmiş orqan olmadığını göstərir. Allah hər şeyi bir məqsədlə yaratmışdır.

Alman anatomu R.Vidersheymin tərəfindən (R. Wiedersheim) 1895-ci ildə tərtib edilən "rudiment insan orqanları" siyahısı appendiks, büzdüm sümüyü kimi təqribən 100 orqanı əhatə edirdi. Ancaq elm inkişaf etdikcə Vidersheymin siyahısındakı orqanların hamısının Allah'ın üstün aqlının əsəri olduğu və orqanizmdə çox mühüm funksiyalarının olduğu üzə çıxdı.

"Rudiment orqan" nağılının mənbəyi o dövrün ibtidai elmi səviyyəsidir

Bu günə qədər rudiment orqan kimi irəli sürülən appendiksin rudiment hesab edilməsinin səbəbi Darvin və tərəfdarlarının dövrün ibtidai elmi səviyyəsinə əsaslanan cəfəng fikirləridir. Dövrün ibtidai mikroskopları altında appendiksin içində limfa toxuması və immun sistemi üçün həyati əhəmiyyət daşıyan faydalı bakteriyaların olduğu bilinmirdi. Təkamülçülər quruluşunu bilmədikləri bu orqanı öz nəzəriyyələrinə əsasən

funksiyasız hesab etmiş və rudiment orqanlar siyahısına daxil etmişdilər. Halbuki appendiksin üstün quruluşu və lazım olduqda fəaliyyətə keçən müdafiə sistemi Allah'ın qüsursuz yaratmasına və üstün ağılına dəlildir.

Allah təkamülçülərin rudiment orqan adlandırdığı, əslində isə, yaradılış möcüzəsi olan appendiksi mükəmməl xüsusiyyətlərlə yoxdan yaratmışdır.

Bir çox təcrübə və tədqiqat appendiksin yeni bir xüsusiyyətini də üzə çıxarmışdır. Faydalı bakteriyalar həzmə kömək edən appendiksin içində toplanır və ehtiyac olmadıqca ordan çıxmırlar. Bağırsaqlar yediyimiz qidaların həzm olunmasına kömək edən bakteriyalarla doludur. Hər hansı xəstəlik zamanı bağırsaqdakı faydalı bakteriyalar orqanizmdən xaric edildikdə appendiksdə

toplanmış faydalı bakteriyalar buradan çıxıb zərərli bakteriyaların çoxalmasının qarşısını almaq üçün bağırsaqda yerləşirlər. Orqanizmin müdafiəsi üçün çox vacib olan bu sistem olmasa, insanlar ölümlə nəticələnən təhlükələrlə qarşılaşdılar.

Appendiksin bu mühüm funksiyasına baxmayaraq, onun rudiment orqan olduğunu iddia etmək böyük xətdir.

Appendiksin rudiment orqan olması iddiası məntiqsizdir

Təkamülçülər appendiksin rudiment orqan olmasını iddia edərək həm elmi, həm məntiqi səhvə yol verirlər. Məlum olduğu kimi, təkamülçülər canlılardakı rudiment orqanların keçmiş əcdadlarından qaldığını iddia edirlər.

Halbuki rudiment orqan hesab edilən bəzi orqanlar insanın əcdadı kimi qələmə verilən canlılarda yoxdur.

Appendiks də bu orqanlardan biridir. Çünki təkamülçülər tərəfindən insanın əcdadı olduğu irəli sürülən bəzi meymunlarda appendiks yoxdur. Rudiment orqanlar

tezasinə qarşı çıxan biolog H. Enok (H. Enoch) bu məntiqi səhvi belə ifadə edir:

"İnsanlarda appendiks var. Ancaq qədim əcdadları olan ibtidai meymunlarda appendiks yoxdur. Sürpriz şəkildə appendiks daha ibtidai quruluşda olan məməlilərdə, məsələn, opossumlarda yenidən üzə çıxır. Elə isə təkamül nəzəriyyəsi bunu necə açıqlaya bilər?" (H. Enoch, Creation and Evolution, New York, 1966, səh. 18-19)

Təbii ki, insanlarda əcdadlarından miras qalmış heç bir rudiment orqan yoxdur, çünki insanlar digər canlılardan təsadüfən törəməyiblər, bugünkü quruluşları ilə tam və mükəmməl şəkildə yaradılıblar.

HANSI ÇİÇƏKLƏRDƏN NEKTAR TOPLADIĞINI XATIRLAYAN KOLİBRİLƏR

Kolibrinin ürəyi adi vaxtda dəqiqədə təqribən 1000 dəfə, uçuqda 1200 dəfə döyünür. Bu quşlar sürətli maddələr mübadiləsinə görə çox enerji sərf edirlər və bu enerjini əldə etmək üçün xüsusi qidalanma sistemi ilə yaradılıblar.

Kolibrinin qidası çiçək nektarıdır. Qidalanarkən digər quşlardan fərqli olaraq havada sərbəst dayanır. Qanadlarını saniyədə ən az 60 dəfə 8 rəqəmi formasında çırparaq havada asılı qalır və bədənlərini tərpətmədən çiçək nektarını toplayır.

Kanadada Letbric Universitetində biologiyanın davranış ekologiyası sahəsində elmi fəaliyyət göstərən və kolibrilər ilə bağlı tədqiqat aparan professor A.Hörli (Andrew Hurly) bu canlıların həyatda qalması üçün vacib xüsusiyyətlərini kəşf edib. Bu tədqiqat "Journal of Current Biology" jurnalında dərc olunub.

Kolibri sürətlə sərf etdiyi enerjini eyni şəkildə təmin edir. Burada qidalanmasının vaxtla yaxından əlaqəsi mühüm rol oynayır. Qidalanarkən nektarsız çiçəklərə uçaraq vaxt və enerji itirməməsi çox vacibdir. Allah kolibrinin bu əhəmiyyətli ehtiyacını təmin etməsi üçün möcüzəvi xüsusiyyət yaradıb. Barmaq ucundan bir az böyük olan bu canlılar nə vaxt və hansı çiçəklərdən nektar çəkdiyini xatırlayırlar. İngilis və kanadalı elm adamları Kanadanın Qayalı dağlarında 3 erkək kolibrinin 8 süni çiçəkdən qidalanma vaxtını tədqiq edərək bu nəticəyə gəliblər. Kolibrilərin 10 dəqiqə fasilə ilə nektar qoyulan çiçəklərə 10 dəqiqə sonra, 20 dəqiqə fasilə ilə nektar qoyulan çiçəklərə isə 20 dəqiqə sonra gəldiyi müşahidə edilmişdir.

Müntəzəm qidalanmalı olan bu canlılar Allah'ın onlara nemət olaraq verdiyi mükəmməl hafizələri sayəsində, boş yerə vaxt və enerji sərf etmədən yüksək enerji ehtiyaclarını təmin edirlər. Gündə yüzlərlə çiçəkdən nektar toplamalarına baxmayaraq, hansı çiçəyə daha əvvəl uçuğunu xatırlayırlar və yenidən həmin çiçəklərə getmirlər. Müəyyən vaxt keçdikdən sonra çiçəklər nektarlarını yeniləyirlər. Kolibrilər üçün quru çiçəklərə gedərək vaxt itirməmək çox vacibdir. Xüsusilə digər çiçəklərə nisbətən daha çox nektarı olan çiçəkləri xatırlamaq da bu quşlar üçün əlverişlidir.

Hörli müəyyən edib ki, kolibrilər çiçəklərin yenidən nektarla dolma vaxtını öyrənir və beləcə, quru çiçəyə getmirlər. Tədqiqat nəticəsində məlum olub ki, bu quşlar ən az səkkiz çiçəyin nektarla dolma vaxtını xatırlama qabiliyyətinə malikdirlər. Hörli: "Kolibrilər beyinlərində səkkiz ayrı məntəqə varmış kimi hərəkət edirlər", -deyir. (Hurly's Hummingbird Research Makes Headlines)

Kolibrinin ağlasığmaz davranışı ilə qarşılaşan Hörli buna bənzər tədqiqatı sinfindəki tələbələr arasında aparmağa qərar vermişdir. Tədqiqatın sonunda belə demişdir: "Nektar əvəzinə onlara şəkər verdim. Mənim tələbələrimin beyni kolibri ilə müqayisədə 7000 dəfə böyük olmasına baxmayaraq, onlar bu kiçik quş kimi davranma bilmədilər və şəkər vermə dəqiqələrini xatırlamaqda çətinlik çəkildilər". (Hurly's Hummingbird Research Makes Headlines)

Unutmayaq ki, burada bəhs etdiyimiz canlının 3 qram çəkisi və insan beynindən 7000 dəfə kiçik beyni var.

3 qram çəkisi, beyni insan beynindən 7000 dəfə kiçik olan bu quş bir çox çiçəyin nektarla dolma dəqiqələrini yadında saxlayır. Bu kiçik canlı belə qeyri-adi şeyi necə bacarır? İnsan beyninin xatırlamaqda çətinlik çəkdiyi bu əməliyyatı necə xətasız yerinə yetirir? Təkamülçülər bu suallara mutasiya iddiaları ilə cavab verə bilmirlər.

Bəs bir quş güclü maddələr mübadiləsi olduğuna görə, enerjisini boş yerə sərf etsə, öləcəyini düşünə bilərmə? Bunu həll etmək üçün mükəmməl hafizə əmələ gətirə bilərmə? Bu kiçik quş çiçəklərin qurtaran nektarının bir az sonra yenidən dolacağını haradan bilir? Qolunda zəngli saat varmış kimi dəqiqə hesabı ilə çiçəklərin nektarla dolma vaxtını necə müəyyən edir? Ona bu cür mütəxəssisliyi kim öyrədir? Bütün canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən təkamülçülər bu suallara da əsla cavab verə bilməzlər. Çünki bu sualları təkamül nəzəriyyəsinin heç bir mexanizmi açıqlaya bilməz. Bu sualların yeganə cavabı Allah'ın bu quşlarda təcəlli edən yaratma gücüdür.

Nebraska adamı SAXTAKARLIĞI

1922-ci ildə Amerika Təbiət Tarixi Muzeyinin müdiri Henri Feyrfild Ozbörn Qərbi Nebraskadakı İlan dərəsi yaxınlığındakı plieosen dövrünə aid azı diş fosili tapdığını açıqladı. Bu diş iddiaya əsasən, insan və meymunların ortaq xüsusiyyətlərini daşıyırdı. Çox keçmədən bu məsələ ilə bağlı çox dərin elmi müzakirələr başladı. Bəziləri bu dişin sahibinin pitekantrop (*Pithecanthropus erectus*) olduğunu söyləyir, bəziləri isə bunun insana daha yaxın olduğunu deyirdilər. Böyük müzakirələrə səbəb olan bu diş fosilinə "Nebraska adamı" adı verildi. "Elmi" adı da dərhal qoyuldu: *Hesperopithecus haroldcocki*.

Bu tək dişə əsaslanaraq Nebraska adamının kəlləsi və bədəni bərpa edildi. Hətta daha da irəli gedərək Nebraska adamının ailəsinin təbii mühitdə rəsmləri dərc edildi. Bütün bu ssenarilər bircə dişdən uydurulmuşdu. Təkamülçü kütlələr bu fantastik adamı o qədər mənimsəmişdilər ki, Uilyam Brayen adlı bir tədqiqatçı bircə azı dişinə əsaslanaraq

bu qədər erkən hökmlə qərar verilməsinə qarşı çıxdıqda qəzəblə qarşılandı.

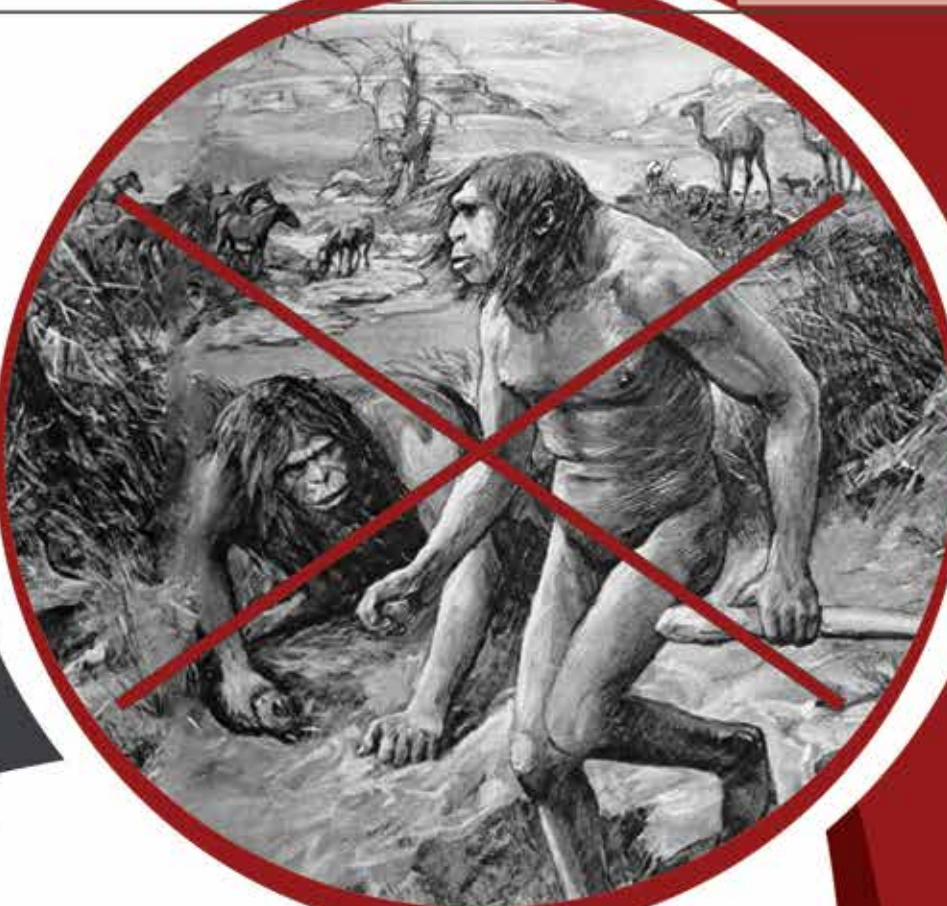
Ancaq 1927-ci ildə skeletin digər hissələri də tapıldı. Tapılan yeni hissələrə görə, bu diş nə meymuna, nə də insana aid idi. Dişin *Prosthennops* adlandırılan Amerika qabanının nəslə kəsilmiş cinsinə aid olduğu məlum oldu. Uilyam Qreqori bu səhvi xəbər verdiyi "Science" (Elm) jurnalındakı məqaləsinə belə başlıq qoymuşdu: "Göründüyü kimi, *hesperopithecus* nə meymun, nə də insandır". (W. K. Gregory, «*Hesperopithecus Apparently Not An Ape Nor A Man*», *Science*, vol. 66, December 1927, səh. 579)

kəlləyə, kəllə də skeletə yerləşdirildi və skeletə bir üz, digər xüsusiyyətlər və tüklər əlavə edildi. Bu hekayə London qəzetlərində əks etdirildikdə təkə Nebraska adamının deyil, eyni zamanda, Nebraska qadınının da rəsmi vardı. Bunların hamısı yalnız bircə dişdən ortaya çıxmışdı. Bir də skelet tapsalar, nələr olacağını siz düşünün. Bəlkə də bir

Elmi yazıçı

Henk Hayneqraff bu məsələ

ilə bağlı hadisələri nəql edir: 1922-ci ildə Nebraskada bir diş kəşf edildi. Bir az fantaziya gücü ilə bu diş mifoloji çənə sümüyünə, çənə sümüyü

il KİV-lərdə yayımlayırdılar.

Bu kəşfdən bir müddət sonra buna bənzər bir diş geoloq Harold Kuk tərəfindən tapıldı. Bu dəfə diş həqiqi kəlləyə yerləşdirildi və kəllə də qaban skeletinə yerləşdirildi. Beləliklə, "elmi" baxımdan *hesperopithecus haroldcooki* adlandırılan Nebraska adamının mif kimi maskası düşdü. (Hank Hanegraaff, *Fatal Flaws «What Evolutionists Don't Want You To Know»*, W Publishing Group, 2003 səh. 31-32)

Bu hadisə nəticəsində *hesperopithecus haroldcooki* və "ailəsi"nin bütün rəsmləri dərhal elmi ədəbiyyatdan çıxarıldı. Nebraska

adamı, əslində, darvinistlərin bircə dişi bəhanə edərək necə fantastik təkamül ssenarisi uydura bildiklərinin mühüm göstəricisidir. Diş fosili canlının ümumi anatomiyasına dair, demək olar ki, heç bir məlumat verməməsinə baxmayaraq, qaban dişinə əsaslanaraq Nebraska adamının və ailəsinin rəsmlərinin çəkilməsi və bu saxtakarlığın ifşa edilənə qədər elmi göstərilməyə çalışılması darvinizm adına böyük biabırçılıqdır. Lakin bu nümunə darvinist saxtakarlıqların qarşısını almamış, darvinist yalanlar şüurlu şəkildə davam etmişdir.

Bakteriyaların AĞLI

Son illərdə bakteriyalar üzərində aparılan müşahidələr bu birhüceyrəli canlıların çox ağıllı davrandığını, mühiti dəyərləndirib qərar verdiklərini göstərmişdir. Tanınmış molekulyar biolog Maykl Denton (Michael Denton) bu barədə belə yazır:

“Toz zərrəciyindən də kiçik olmasına baxmayaraq, amöblərin daha kompleks canlılar kimi həyat strategiyası var. Əgər amöbü pişik ölçüsündə böyütsək, bu məməli ilə eyni zəkada olduğunu görərik. Bəs bu kiçik canlılar necə olur ki, bu qədər yaxşı hesablanmış qərarlar verirlər?... Amöb tutmaq istədiyi ovunu şüurlu şəkildə qovur, ovu istiqamətini dəyişdirdikdə o da onun ardınca istiqamətini dəyişir, uzun müddət ovunu izləyir. Bu davranışlar molekulyar səviyyədə açıqlana bilmir”.

Yuxarıdakı sitatın son cümləsinə diqqət yetirmək lazımdır. Amöblərin davranışı molekulyar səviyyədə - yəni kimyəvi reaksiyalarla, fiziki amillərlə açıqlana bilmir. Bu canlılar şüurlu şəkildə qərar verərək hərəkət edirlər. Ancaq maraqlıdır ki, nə beyinləri, nə də sinir sistemləri var. Zülal, yağ və sudan ibarət hüceyrələrdir.

Bakteriyaların ağıllı davranışlarını göstərən başqa nümunələr də var. Məşhur

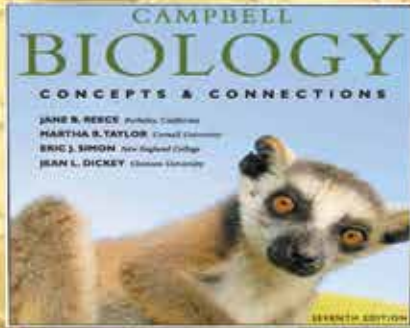
fransız elmi jurnalı “Science e Vie”-nin 1999-cu il avqust sayında bildirildiyinə görə, bakteriyalar bir-biri ilə xəbirləşir və aldıkları məlumata əsasən qərar verirlər.

“Science et Vie” jurnalına əsasən, bu xəbirləşmə çox mürəkkəb sistemlə işləyir. Bakteriyaların səthində elektrik impulsları yayan və qəbul edən mexanizmlər var. Bakteriyalar bu sayədə bir-birinə impuls göndərir, mühitin xüsusiyyəti, həmin mühidə qida vəziyyəti ilə bağlı məlumat ötürürlər. Bu məlumatlara əsasən də, nə qədər çoxalacaqlarına və çoxalmanı nə vaxt dayandıracaqlarına qərar verirlər.

Qısaı, gözlə görünməyən kiçik canlılar ətraf mühit haqqında məlumat toplayır, bu məlumatları şərh edib bir-birinə ötürür və müəyyən qərar verib tətbiq edirlər. Həm də qrup şəklində!

Ciddi ağıl, zəka və şüur tələb edən bu davranışların beyni və sinir sistemi olmayan mikroorqanizm tərəfindən həyata keçirilməsi göstərir ki, ağıllı, planlı, hesablanmış davranışların mənbəyi bu canlı deyil. Bu isə açıq-aydın möcüzəni üzə çıxarır: bakteriyaları yaradan və davranışlarını ilham edən Allah'dır.

ELMƏ ƏSASƏN CANLILAR MÜKƏMMƏLDİR

The Loss of Biodiversity

30.1 Loss of biodiversity

The decline of tiger populations is the worldwide loss of biodiversity. Many species, especially those that are least abundant and least known, are being lost. The loss of biodiversity is a global problem. The loss of biodiversity is a global problem. The loss of biodiversity is a global problem.

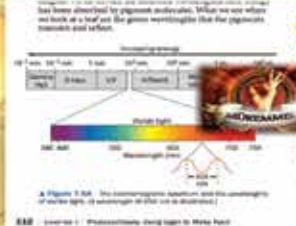
MÜHTƏŞƏM pələng

MÜKƏMMƏL Amerika haçabıynuzu

dünyada qaçan bir at qaçmaq üçün doğulan heyvana MÜKƏMMƏL nümunədir

Payızda yarpaqların mühtəşəm rəngləri

Payız rənglərinin mühtəşəm görünüşü

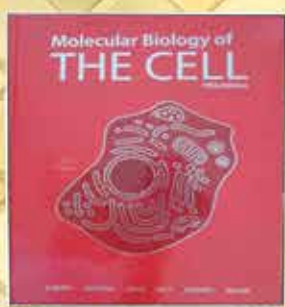
Bitkilər mühtəşəm və mineral mühtəşəm qabiliyyətlərinə malikdir

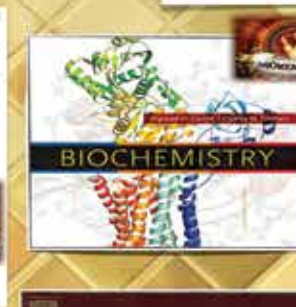
Dövdələyinin mühtəşəm kamufleaj metodu - Həpədlərin QEYRİ-ADI sürəti 112 km/saat

112 km/s

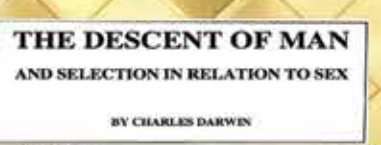
Kiçik xloroplastların mühtəşəmlikliyi haqqında mühtəşəmliyi

Züfəllərin bükülməsi HEYRƏTAMİZ KOMPLEKS prosesdir

(bakteriya qamçısı ilə əlaqədar) ..ən az 40 gen bu mühtəşəm düzülüşü göstərir

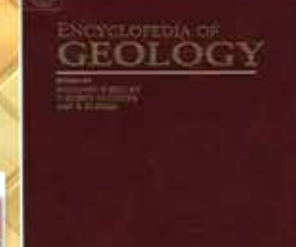
THE DESCENT OF MAN AND SELECTION IN RELATION TO SEX
BY CHARLES DARWIN

Bir arının boynunu təşkil edən atomlar dünyadakı ƏLA maddənin atomlarıdır

kəpənlərin mühtəşəm toquld qabiliyyətləri

MÜHTƏŞƏM həşəratlar

(Kembril fosilləri ilə bağlı) mühtəşəm nümunələr

Nə üçün mikrobial dünyamızda da ağıldır?

bəzi bakteriyalar mükəmməl dərəcədə güclüdür

WWW.DOVLETEBAGLILIQ.ORG

